

ROEKENBEHEERPLAN EEMSDDELTA

STAPPENPLAN, UITVOERING EN DUURZAAM BEHEER 2022 - 2027

ROEKENBEHEERPLAN EEMSDelta

Stappenplan, uitvoering en duurzaam beheer 2022-2027

Colofon:

Samenstelling: Witteveen groenprojecten en advies

Foto's: Gemeente Eemsdelta en Witteveen groenprojecten en advies,
tenzij anders vermeld

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de samenstellers en in overleg met de opdrachtgever. Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid samengesteld. De samenstellers en de opdrachtgever zijn niet aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van onjuistheden en/of onvolkomenheden ten gevolge van het gebruik van deze uitgave.

Auteur	Datum	Versie	Documentnummer
Jessica van der Pol Franke Willem Hoekstra Niek Heijnen	8 november 2021	Eindversie	20210121.D
Adres	Email	Telefoon	Website
Skilpaed 42 9035 AN Dronrijp	jessica@witteveenadvies.nl	0517-842038	www.witteveenadvies.nl

INHOUD

1.	Inleiding.....	5
1.1.	De Situatie	5
1.2.	Aanleiding.....	7
1.3.	Roekenbeheer.....	7
1.4.	Leeswijzer	8
2.	De Roek	9
2.1.	Leefgebied	9
2.2.	Broeden	10
2.3.	De roek in Nederland	11
3.	Populatie Eemsdelta.....	12
3.1	Metakolonie	18
3.2	Inventarisatie overlast Eemsdelta	20
3.3	Beheerlocaties	28
4.	Uitvoering Roekenbeheer	59
4.1	Overlastbestrijding	60
4.5.	Duurzaam beheer	65
4.6.	Monitoren	67
4.7.	Stappenplan.....	69
4.8.	Planning.....	74
4.9.	Coördinatie en communicatie	79
	Bronvermelding	80
	Bijlage	81
	Bijlage 1 Locatieportfolio	81
	Bijlage 2 Voorbeeldovereenkomst Aanhaakmogelijkheid Particulieren.....	83
	Bijlage 3 Locatiebezoek	85

1. INLEIDING

Al enige tijd is er sprake van overlast op meerdere locaties door roekenkolonies in de gemeente Eemsdelta. De gemeente is ontstaan op 1 januari 2021 door de fusie van de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum. De behoefte bestaat om de roeken in de gemeente een duurzame plek te geven en de overlast te verminderen.

1.1. DE SITUATIE

De voormalige gemeenten zijn los van elkaar al bezig geweest met het beheren van roekenkolonies. Een dergelijke kolonie binnen een regio noemen we ook wel een metakolonie. Vaak bestaat de metakolonie uit een moederkolonie met enkele satellietkolonies.

Regio Appingedam

De regio Appingedam heeft in 2020, in samenwerking met *Witteveen groenprojecten en advies*, een ontheffing gekregen van de provincie Groningen voor het verjagen van de roek tot en met 2025 volgens het *Roekenbeheerplan Appingedam 20200116.RBP.D*. In december 2020 zijn voorbereidingen getroffen voor het verjagen, en rond februari 2021 is het verjagen van de roeken van start gegaan.

Regio Loppersum

Regio Loppersum heeft sinds 2016 een ontheffing voor het verjagen van de roek via *Duke Faunabeheer*. Deze ontheffing loopt af in december 2021, maar omdat er nog steeds sprake is van overlast bestaat de wens om de ontheffing te vernieuwen.

Regio Delfzijl

Regio Delfzijl heeft tot nu toe nog geen roekenbeheerplan opgesteld. Wel zijn roekennesten geïnterviewd. Ook zijn de overlast- en beheerlocaties in beeld gebracht zodat snel aangehaakt kan worden om tot een integraal roekenbeheerplan Eemsdelta te komen.

Gemeente Eemsdelta

Het **broedseizoen*** van 2021 is gezien als een overgangsjaar om de huidige beheersmaatregelen op elkaar af te stemmen. Het plan is om vanaf het broedseizoen van 2023 het roekenbeheer integraal aan te pakken voor gemeente Eemsdelta, onder een nieuwe ontheffing. Het *PVA Roekenbeheer Eemsdelta 20201111.RC.D* dat aan dit plan voorafgegaan is beschreef de handelwijze voor het overgangsjaar 2021. In dit rapport staat een handelwijze voor het roekenbeheer over de periode 2022 t/m 2027.

* De aanvang en duur van een broedseizoen is afhankelijk van de temperatuur, meestal valt het broedseizoen tussen begin februari en eind juli.

Ontheffingsperiode

De periode van de ontheffing loopt van 2022 tot 2027, dit behelst een 5-tal verjagingsjaren. Voorafgaand aan het eerste verjagingsjaar zullen voorbereidingswerkzaamheden plaatsvinden. Afsluitend aan de ontheffingsperiode (najaar 2027) zal er een evaluatie opgesteld worden.

2022-2023	Verjagingsjaar 1
2023-2024	Verjagingsjaar 2
2024-2025	Verjagingsjaar 3
2025-2026	Verjagingsjaar 4
2026-2027	Verjagingsjaar 5

1.2. AANLEIDING

In toenemende mate veroorzaken roeken overlast nabij woningen en verblijfsgebieden. Het woongenot van de bewoners lijdt hieronder; de roeken zijn luidruchtig, hinderen (nacht)rust van omwonenden en veroorzaken stankoverlast en rommel door uitwerpselen. De gemeente Eemsdelta heeft hier meldingen over ontvangen van inwoners nabij een bosschage met roeken.

De roek is een beschermde diersoort. Wanneer beschermde soorten overlast veroorzaken in hun directe leefomgeving en de volksgezondheid aantasten, kan Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen een ontheffing verlenen voor het plaatselijk bestrijden van de overlast veroorzakende soorten. Van deze mogelijkheid kan ook gebruik worden gemaakt bij het bestrijden van overlast van roeken.

'Overlast' is een subjectief begrip. Wat voor de één als weinig overlast wordt ervaren, kan dat voor een ander juist een ondraaglijke overlast zijn, of misschien juist verwaarloosbaar. De gemeente is samen met de bewoners van mening dat de overlast nu meer is dan je redelijkerwijs mag verwachten van vogels, waardoor de kwaliteit van leven van omwonenden op deze locaties in het geding komt. Hierdoor is de noodzaak ontstaan tot het nemen van maatregelen.

1.3. ROEKENBEHEER

Dit roekenbeheerplan vormt de basis voor het verjagen van de roeken in Eemsdelta naar geschikte beheerlocaties met als doel, duurzaam beheer. Hierin worden de verschillende overwegingen, het verjagen en het beheer besproken.

Er heeft een vooroverleg plaatsgevonden met de provincie Groningen. De provincie is ervan op de hoogte dat gemeente Eemsdelta de lopende ontheffing van Appingedam wil vernieuwen naar een ontheffing voor het gehele grondgebied van gemeente Eemsdelta. De provincie juicht een planmatige verplaatsing en duurzaam roekenbeheer toe.

Na goedkeuring van dit roekenbeheerplan door de Gedeputeerde Staten van Groningen kan er worden gestart met het uitvoeren van de overlastbestrijding. Met behulp van een stappenplan wordt de verplaatsing van de roeken, van de overlastlocaties naar de beheerlocaties, voorbereid, uitgevoerd en gemonitord. Voor dit traject wordt vijf jaar uitgetrokken. Het is mogelijk dat de verjaging van de roeken sneller zal plaatsvinden, of juist meer tijd vraagt. Indien noodzakelijk zal er een verlenging van de ontheffing worden aangevraagd bij de provincie.

Gemeente Eemsdelta heeft weinig hoge bomen die geschikt lijken voor broedkolonies van de roek in de nabijheid van overlastlocaties. In gemeente Eemsdelta is wel veel landbouwgrond; geschikt foerageergebied voor de roek. Het vinden van geschikte beheerlocaties en de verplaatsing van de roek naar deze locaties, is geen eenvoudige opgave..

Hoge bomen nabij woningen en verblijfgebied zijn een risico. Door het onvoorspelbare gedrag van de roek is het resultaat van het verjagen onzeker. De roek laat zich moeilijk sturen en kan ervoor kiezen om elders in woonwijken te nestelen, waardoor overlast wordt verplaatst in plaats van weggenomen. Het plan biedt voldoende handvatten om vroegtijdig bij te sturen en in te grijpen om ongewenste vestiging zo veel mogelijk te voorkomen. Een garantie op succesvolle verplaatsing van de roeken naar de beoogde beheerlocaties is er echter niet.

Het is van groot belang dat de gemeente zo snel mogelijk actie onderneemt om versnippering en illegale verstoring van de roekenkolonies tegen te gaan. Hoe langer hiermee gewacht wordt hoe moeilijker het zal zijn om de roeken te laten nestelen op een gewenste locatie.

Een planmatig duurzaam roekenbeheer is nodig zodat de roekenkolonie in alles rust in Eemsdelta kan verblijven en zonder het woongenot van de bewoners in Eemsdelta al te zeer te verminderen.

De voorgestelde aanpak is een ecologisch verantwoorde en realistisch haalbare optie om roeken te verjagen binnen de kern Appingedam. Dit neemt uiteraard niet weg dat er met grote zorgvuldigheid gewerkt moeten worden om deze beheerstrategie tot een succes te brengen.

1.4. LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt 'de roek' als soort besproken. In hoofdstuk 3 staat de situatie van gemeente Eemsdelta; de nul-situatie voor dit roekenbeheerplan. Hier worden zowel de overlastlocaties als de potentiële beheerlocaties besproken. Als laatste volgt hoofdstuk 4; een uiteenzetting van de uitvoering van het plan.

2. DE ROEK

De roek (*Corvus frugilegus*) is de enige kraaiachtige die in kolonies broedt. Een volwassen vogel heeft een ongevederde lichte plek rond de snavelbasis. De roek is ongeveer 46 centimeter lang en verschilt van de kraai door een verenkleed met een paarse glans, een rafelig voorkomen (vooral de 'broek' van lange dijveren) en een meer puntige kop. Beide geslachten zijn gelijk gevederd en even groot. De roek heeft geen zang maar kan wel luidruchtig zijn en heeft een groot aantal geluiden tot zijn beschikking. Zijn roep is krassend, heser en langer dan van de zwarte kraai.

2.1. LEEFGEBIED

Roekenkolonies bevinden zich vaak in vrijstaande, hoge boomgroepen langs snelwegen, spoorwegen, rivieren of kanalen; maar ook in dorpen en steden. Ze foerageren op nabijgelegen gras- en akkerland. Roeken zijn kolonievogels die onderling uitgebreid communiceren over voedsel en sociale aangelegenheden. Roeken eten vooral ongewervelde bodemdieren (zoals emelten), maar ook aas, zaaigoed en eetbaar restafval. Kenmerkend gedrag van de roek is het in grote groepen foerageren op grasland. Hij foerageert met een aparte, stijve loop, waarbij af en toe de snavel in de grond wordt gestoken. Uit onderzoek is gebleken dat 75 tot 90 % van de foerageerlocaties tijdens het broedseizoen binnen een straal van 1.500m van de nestlocatie is. Hierbinnen wordt het meest gevoerageerd in een straal van 500 tot 1000m. De roek foerageert dus meestal niet direct naast zijn nestlocatie. De roek is voornamelijk een standvogel, uitzondering zijn de vogels uit het noordoosten van Europa welke in de winter naar het zuiden trekken. De Nederlandse vogels overwinteren geregeld ook in Oost-Engeland. De najaarstrek is in oktober-november, de voorjaarstrek vooral in februari-maart.

Het oorspronkelijke leefgebied van de roek is open akker- en weidegebied, afgewisseld met bomen, bosjes, bomenrijen en heggen. De vogel gedijt goed op cultuurlandschap, vanwege het voedselaanbod op landbouwgrond en het open landschap om te broeden, mits hij met rust gelaten wordt. Vooral de aanwezigheid van akkers is gunstig. Ook in sommige dorpen en steden zijn grote populaties aanwezig. Dergelijke verstedelijkte populaties passen hun gedrag aan en foerageren veel op straat, waarbij ze minder schuw worden. Mensen kunnen dan veel last hebben van een luidruchtige roekenkolonie in de buurt, met geluidsoverlast en overlast van uitwerpselen en takafval op wegen en auto's.

De vogels worden ongeveer een uur voor zonsopgang (zomers vanaf zo'n 04:00 uur) actief om zich daarna te verplaatsen naar het foerageergebied. Laat in de avond keren ze weer terug naar de nesten. Het zijn flexibele eters, ze hebben de voorkeur voor dierlijk voedsel zoals regenwormen, slakken, insecten of af en toe een muis. Zo'n 60% van het menu bestaat uit plantaardig voedsel. Dit zijn vooral zaden en in mindere mate noten, eikels en vruchten als kers en pruim. Roeken leven het gehele jaar in groepen, broeden in (zeer) grote kolonies en slapen gezamenlijk in slaapbomen.

2.2. BROEDEN

Roeken zijn geslachtsrijp vanaf het einde van hun tweede jaar, ze zijn monogaam en vormen een paar voor het leven. Roeken zijn echte koloniebroeders. De nestbouw begint vroeg in maart, meestal in de kruinen van hoge loofbomen. Hierbij liggen de nesten dicht op elkaar, maar meestal niet dichter dan een meter. Een roekenkolonie kan soms wel uit 1.000 nesten bestaan, dit is afhankelijk van de capaciteit van de locatie en het aanbod hoge bomen. De meeste broedlocaties hebben deze omvang niet en de kolonies zijn daarom vaak aanmerkelijk kleiner, gemiddeld tussen de 40 en de 80 nesten per kolonie.

De keuze voor de boomsoort voor nesten verschilt per gebied en varieert van populier in het rivierengebied tot eik op de hogere gronden. De hoogte van de boom en de aanwezigheid van gevorkte takken is hierbij belangrijk. De roek heeft een voorkeur voor de boomsoort waarin hijzelf is geboren. Echter is de keuze voor een andere boomsoort nooit uit te sluiten.

Het nest wordt door beide partners gemaakt en is stevig in elkaar gezet met dunne buigzame twijgen en wordt van binnen met verschillende materialen bekleed. Vaak wordt materiaal van buurnesten of uit naburige kolonies geroofd. Het legsel bevat meestal 3 tot 6 onduidelijk gevlekte eieren en wordt door het vrouwtje in ongeveer 18 dagen uitgebroed. Zij wordt gedurende deze tijd door het mannetje gevoerd. De jongen worden de eerste tien dagen gevoerd door het mannetje, daarna door beide ouders, en verlaten na ongeveer 35 dagen het nest. Na het uitvliegen worden de jongen nog een poosje door de ouders verzorgd waarna ze zich aansluiten bij een troep leeftijdgenoten en in de nabije omgeving op verkenning gaan. Binnen deze jeugdgroepen vindt na een jaar de paarvorming plaats. Meestal wordt er per jaar één legsel uitgebroed, tenzij er een vroeg broedselverlies optreedt. Roeken zijn erg trouw aan hun broedplaats.

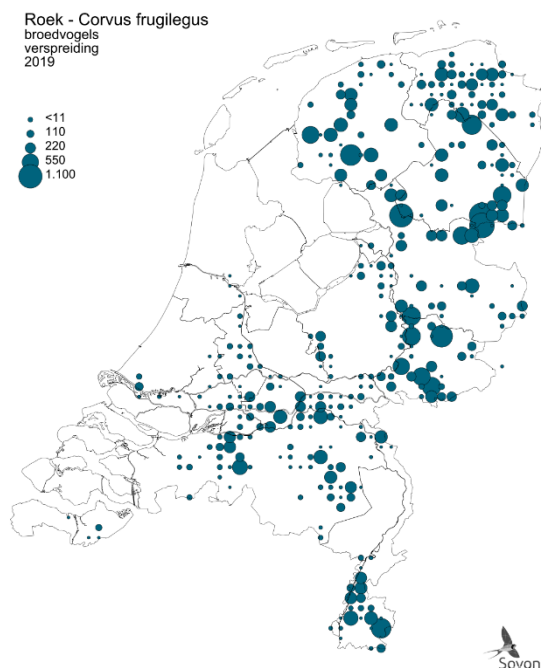
Figuur 1: De roek in vlucht

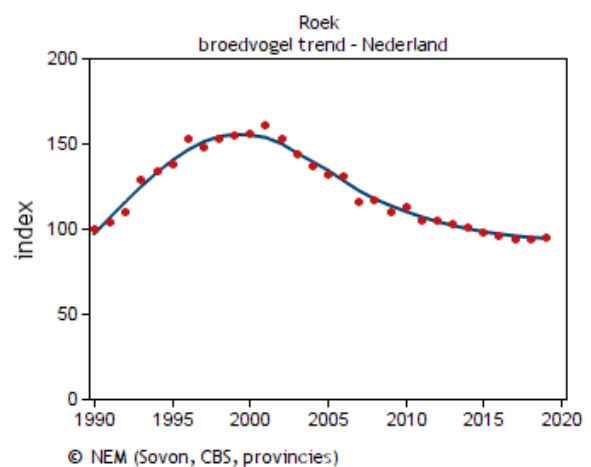
Figuur 2: De roek

2.3. DE ROEK IN NEDERLAND

Jarenlang werd de roek in Nederland vervolgd, waardoor de landelijke broedpopulatie sterk afnam met een dieptepunt rond 1970. Wettelijke bescherming van de roek en een afname van het gebruik van landbouwbestrijdingsmiddelen zorgde eind jaren zeventig voor een spectaculair herstel in veel voormalige broedgebieden. Met de toename van de broedpopulaties nam ook het aantal klachten toe van omwonenden en boeren. Rond 2000 lijkt de roekenpopulatie in Nederland zijn maximale omvang te hebben bereikt, vanaf de eeuwwisseling neemt het aantal broedparen landelijk gezien langzaam af. In 2018 ligt het aantal broedparen in Nederland tussen de 48.000 en 50.000 (ten opzichte van 52.000 in 2015), zie [figuur 3](#) en [4](#) hieronder.

Figuur 3: roeken in Nederland van 1990-2019 (SOVON, 2021)

Figuur 4: roeken in Nederland 2018 (SOVON, 2021)

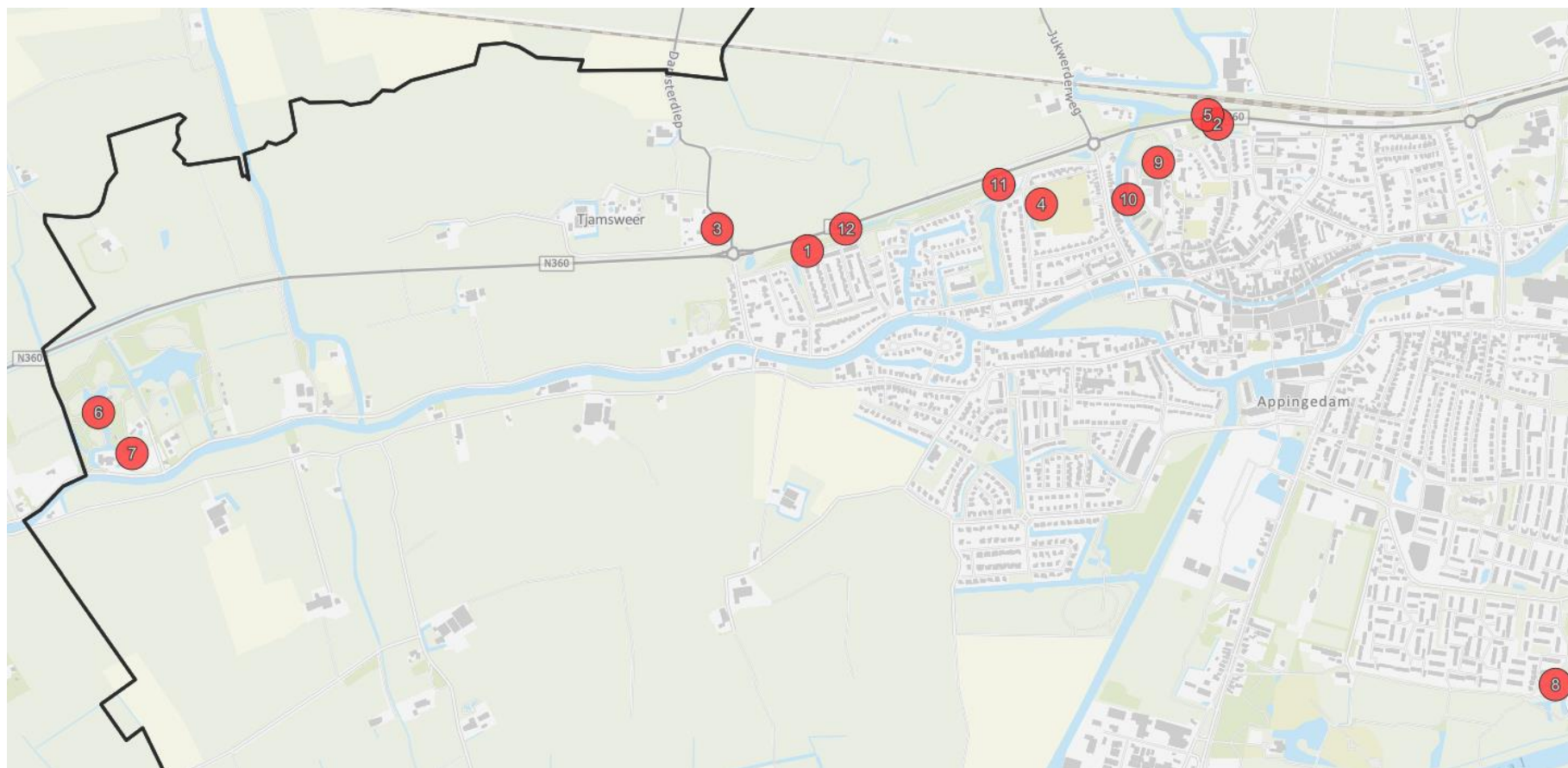
3. POPULATIE EEMSDDELTA

In tegenstelling tot de landelijke populatie neemt het aantal broedparen in Eemsdelta toe. Roeken zitten al langere tijd in Eemsdelta, zo zit de moederkolonie van Appingedam al ongeveer 40 jaar op dezelfde locatie: de Stadhouderslaan (Cock, 2021). De meldingen van inwoners richting de gemeente over roeken lopen terug tot 2019. In het aantal meldingen is een forse stijging te zien in 2020 en 2021. Roekenkolonies verspreiden zich steeds meer naar gebied binnen de bebouwde kom; daarnaast is er een forse stijging te zien in het aantal nesten (zie [tabel 1](#)). De verwachting is dat de groei zich voort gaat zetten de komende jaren. Door beperkt geschikte nestlocaties is het beheren van roeken in Eemsdelta een uitdaging, gebied om te foerageren is daarentegen voldoende aanwezig. Op [bladzijden 12,13,14 en 15](#) staan kaarten met de overlastlocaties uit [tabel 1](#). [Bladzijde 12](#) geeft de kaart van regio Appingedam weer met Locatie ID 1 t/m 12. [Bladzijde 13](#) geeft de kaart van regio Loppersum weer met Locatie ID 13 t/m 25. [Bladzijde 14](#) geeft de kaart van regio Delfzijl weer met Locatie ID 26 t/m 31. Op [bladzijde 15](#) staat een overzichtskaart met alle overlastlocaties in gemeente Eemsdelta.

In dit beheerplan wordt er niet ingegrepen bij de kolonie aan de Stadhouderslaan, deze kolonie heeft een dermate grote omvang dat ingrijpen te veel risico met zich meebrengt. De kans is groot dat al deze roeken gaan zwerven over Appingedam, een kolonie van deze omvang is niet meer te sturen. De provincie gaat daarom niet akkoord met het verjagen van de kolonie aan de Stadhouderslaan. Na een succesvol roekenbeheer van de overige overlastlocaties kan er gekeken worden naar de mogelijkheden voor de Stadhouderslaan. De hele kolonie aan de Stadhouderslaan wordt dus met rust gelaten op een aantal werkzaamheden voor essentaksterfte na. De voorwaarden van de provincie uit de ontheffing voor deze werkzaamheden rond essentaksterfte worden uiteraard gehonoreerd.

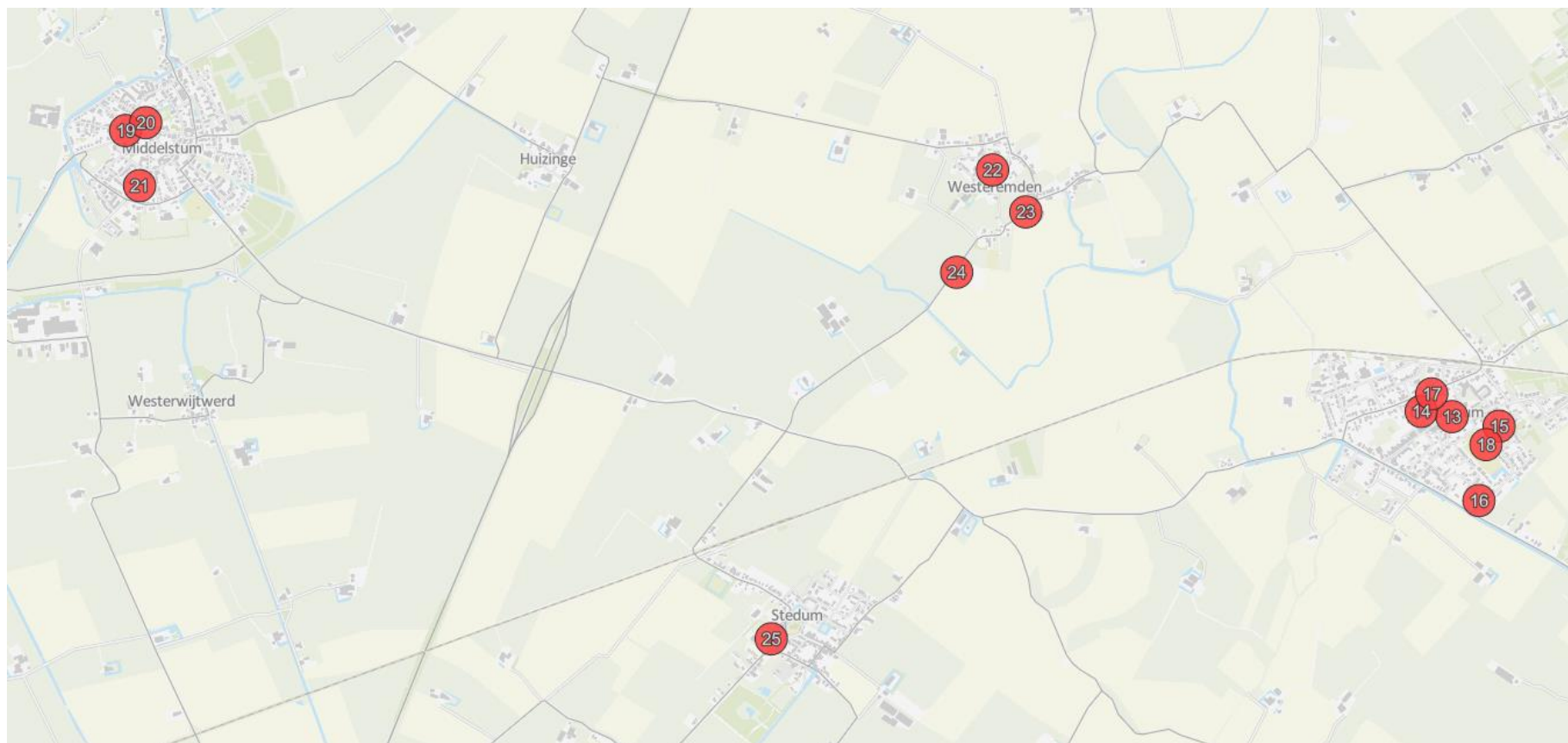
Tabel 1: Nesten aantallen overlastlocaties Eemsdelta (Gemeente Eemsdelta, 2021) (deels aangevuld met eigen inventarisatie 17-5-21).

Regio	Locatie ID	Locatie	Nesten 2019	Nesten 2020	Nesten 2021
Appingedam	1	Stadhouderslaan	138	189	219
	2	De Barrage en omgeving	5	31	5
	3	Kerk Tjamsweer	11	7	0
	4	Rusthof	-	20	0
	5	N360 t.h.v De Barrage	-	-	5
	6	Park Ekenstein	58	73	120
	7	Hotel Ekenstein	0	71	65
	8	Parksingel	2	0	0
	9	Begraafplaats De Wierde	-	6	4
	10	Paasweide	-	-	22
	11	Vrijheidslaan	-	-	6
	12	N 360 t.h.v. Stadhouderslaan	2	0	23
Loppersum	13	Petruskerk	5	20	13
	14	Burgermeester van der Munnikstraat 16	9	-	-
	15	Bessentuin	1	-	-
	16	Delfstraat/Wijmersweg 53	3	3	34
	17	Molenweg (gemeentehuis)	-	2	8
	18	Kerkhof	5	15	1
Middelstum	19	Mentheda	15	15	20
	20	Concordiaplein	-	-	2
	21	Boerdamsterweg	-	-	2
Westeremden	22	Speeltuin bij de Rode Haan	-	-	12
	23	Molenweg 1	-	-	3
	24	Bredeweg 27	3	-	-
Stedum	25	Sportpark parkeerplaats	3	-	-
Delfzijl	26	Bierum (Hereweg 17)	-	3	0
	27	Wierdeweg	-	27	30
	28	Mondsteen	-	10	30
	29	Voetpad achter de Strekel	-	4	4
	30	Boerderij Farmsumerweg 59	-	-	27
	31	Jan Plenterstraat	-	-	22
		Totaal	260	496	677

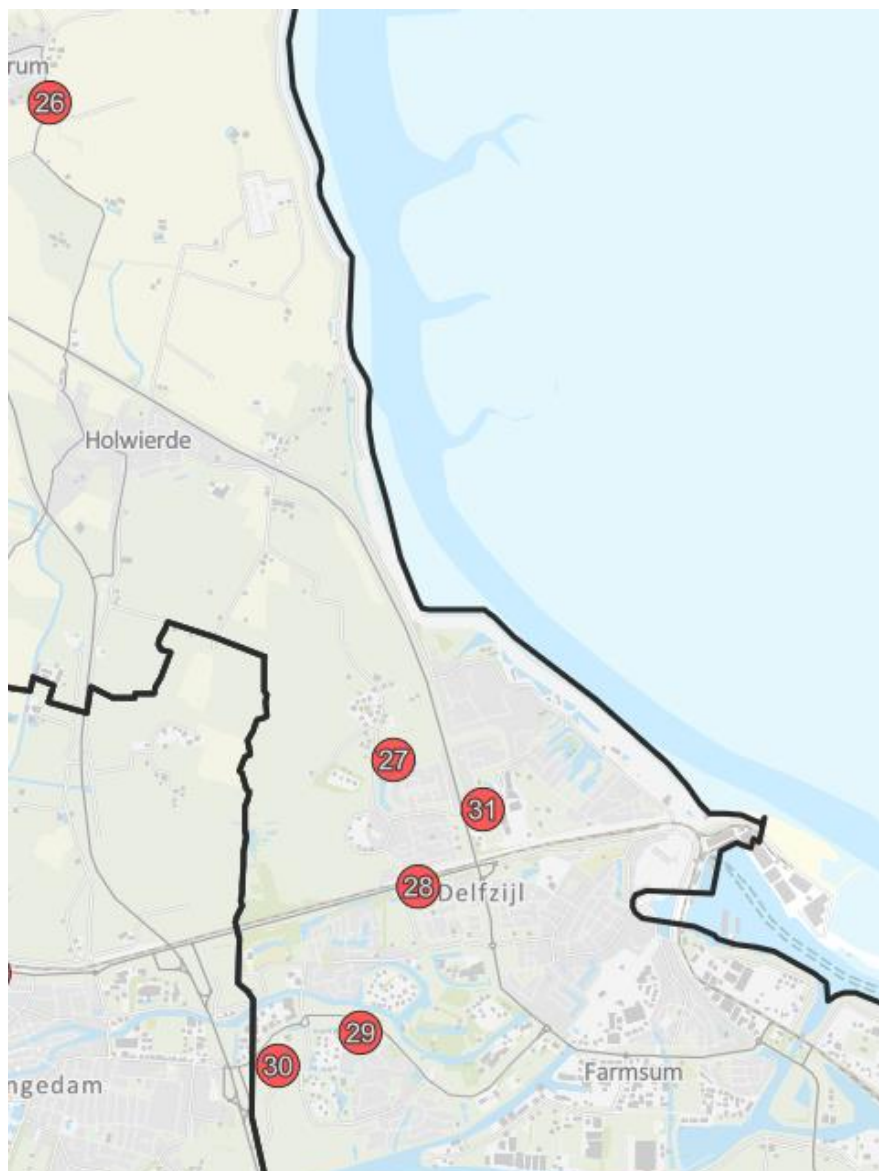
Figuur 5: Overlastlocaties van de Roek in Appingedam (Locatie ID 1-12)

1	Stadhouderslaan	7	Hotel Ekenstein
2	De Barrage en omgeving	8	Parksingel
3	Kerk Tjamsweer	9	Begraafplaats De Wierde
4	Rusthof	10	Paasweide
5	N 360 t.h.v De Barrage	11	Vrijheidslaan
6	Park Ekenstein	12	N 360 t.h.v. Stadhouderslaan

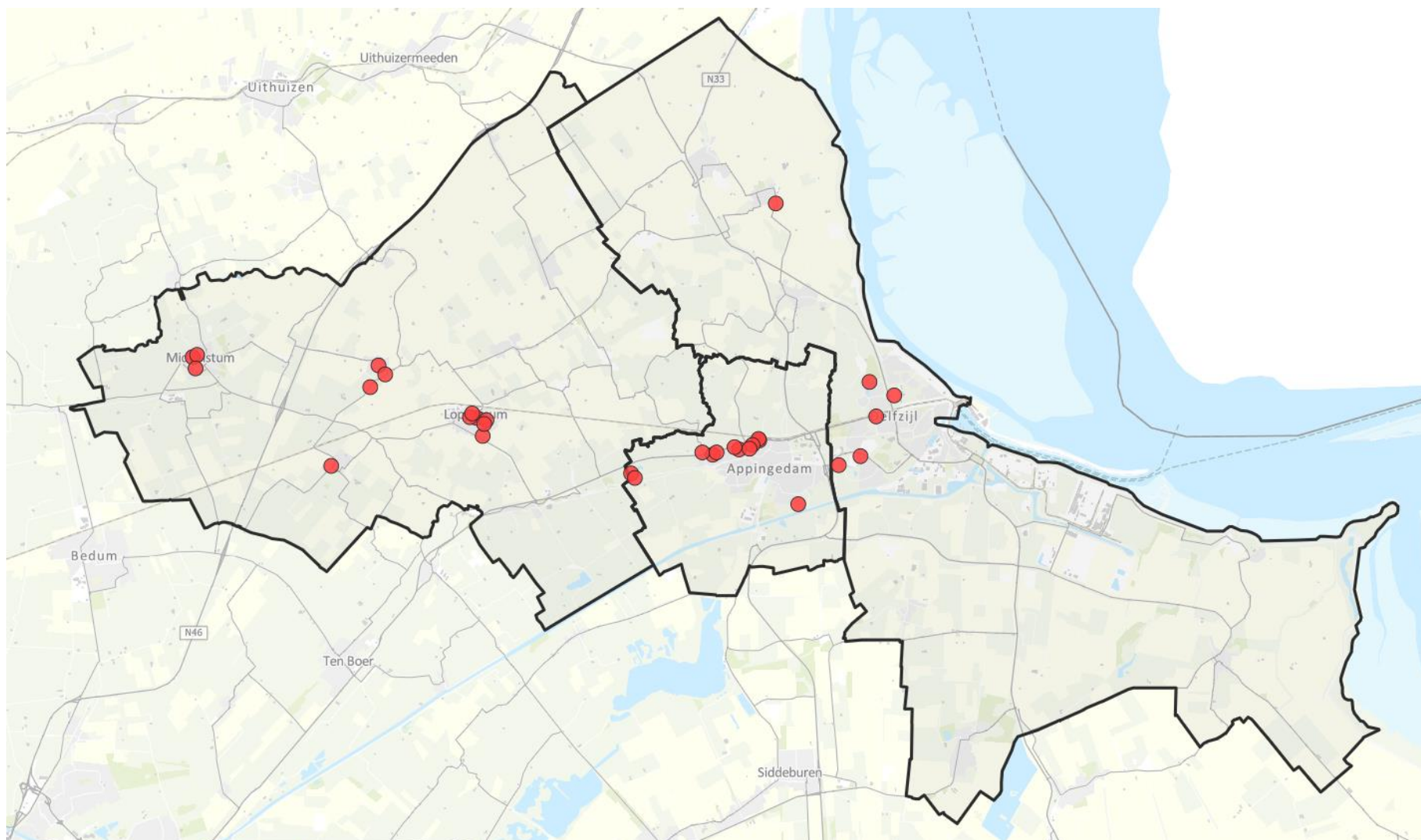
Figuur 6: Overlastlocaties van de Roek in Loppersum (Locatie ID 13-25)

13	Petruskerk	20	Concordiaplein
14	Burgermeester van der Munnikstraat 16 (Vredeskerk)	21	Boerdamsterweg
15	Bessentuin	22	Speeltuin bij de Rode Haan
16	Delfstraat/Wijmersweg 53	23	Molenweg 1
17	Molenweg (gemeentehuis)	24	Bredeweg 27
18	Kerkhof	25	Sportpark parkeerplaats
19	Mentheda		

26	Bierum (Hereweg 17)
27	Wierdeweg
28	Mondsteen
29	Voetpad achter de Strekel
30	Boerderij Farmsumerweg 59
31	Jan Plenterstraat

Figuur 7: Overlastlocaties van de Roek in Delfzijl (Locatie ID 26-31)

Figuur 8: Overlastlocaties van de Roek in Eemsdelta, overzicht

3.1 METAKOLONIE

Het begrip metakolonie wordt beschreven als een hoofdkolonie met meerdere ruimtelijk gescheiden deeltkolonies (of satellietkolonies) (BIJ12, 2017). Deze afzonderlijke kolonies zijn van elkaar gescheiden door ruimte, maar zijn met elkaar verbonden door verspreide individuen. Binnen zo'n metakolonie wordt vaak een moederkolonie verondersteld. De moederkolonie is de grootste en meest levensvatbare kolonie van de metakolonie en ligt meestal centraal. Als de moederkolonie haar volledige capaciteit heeft bereikt, worden de jongen geacht nieuwe gebieden te koloniseren. Bij roeken vindt de vestiging van satellietkolonies meestal plaats binnen een straal van 3 tot 4 km van de moederkolonie. Deze afstand kan bij verstoring of verdwijning van de oorspronkelijke kolonie variëren van 1 tot 5 km; afhankelijk van de geschiktheid van het leefgebied. De mate van beschikbaarheid van hoge (nest)bomen, geschikte nesttakken en voldoende areaal aan geschikt graslanden binnen een straal van 1.500 m, zijn bepalend voor de maximale omvang van een roekenkolonie.

Omdat Eemsdelta een grote fusiegemeente is worden de regio's: Appingedam, Delfzijl en Loppersum onderscheiden op gebied van roekenkolonies. In [de volgende tabel \(2\)](#) staan de moederkolonies van de regio's. De cijfers zijn gebaseerd op de inventarisatie van de gemeente in het broedseizoen van 2021.

Tabel 2: Moederkolonies per regio's.

Regio	Locatie	Aantal broedparen
Appingedam	Stadhouderslaan	219
	Landgoed Ekenstein	120
Delfzijl	Voormalig sportpark Wierdeweg	22
	Tuikwerderrak/Vlotterspad	30
Loppersum	Delfsweg Loppersum	34
	Villa Mentheda Middelstum	20

In termen van moeder- en deeltkolonies bestaat de roekenpopulatie van Eemsdelta uit een metakolonie van totaal ruim 677 broedparen. Daar waar kolonies roeken zich hebben gevestigd in de buurt van gevels van slaapvertrekken ontwikkelt zich een onwenselijke situatie voor omwonenden.

In gemeente Eemsdelta zijn veel gras- en landbouwgronden. Het landelijk gebied van gemeente Eemsdelta is uitermate geschikt als foerageergebied voor de roek.

Meestal vormt een minimale boomhoogte van zo'n 7 m en de aanwezigheid van gevorkte takken een harde eis voor de keuze van nestbomen. In Eemsdelta zijn de roekennesten vooral te vinden in zomereiken, essen, esdoorn, platanen en populieren.

DILEMMA; ESSENTAKSTERFTE

Het feit dat de roeken in Eemsdelta vooral nestelen in essen levert een dilemma op met de essentaksterfte. De gemeente is genoodzaakt een groot deel van de essen te verwijderen vanwege de onveilige situaties die ontstaan rond essentaksterfte. In veel van deze zieke essen zitten helaas ook roekennesten. De roekenpopulatie zit zodoende in een benarde situatie omdat een groot deel van de nestlocaties niet houdbaar is door de essentaksterfte. De provincie Groningen heeft al werkruimte geboden zodat zowel de veiligheid als de roekenpopulatie gewaarborgd kan worden. Dit is geregeld in *de ontheffing van Appingedam met het kenmerk K22049*. In combinatie met het aanplanten van roekenbosjes (verdere toelichting op [bladzijde 27](#)) wordt aan twee kanten een oplossingsrichting gecreëerd voor dit dilemma. In dit roekenbeheerplan is de aanpak van de essentaksterfte afgestemd op het beheer van de roeken zodat de agenda's zoveel mogelijk op elkaar aansluiten.

De hoofdlijn:

- beheerlocaties duurzaam in stand houden, met oog voor zowel de roeken als voor de (nest)bomen op de locatie;
- het essentaksterfteprobleem aanpakken voordat er roeken in de essen nestelen, waar dit nu kan;
- nieuw areaal bos aanplanten, en de bestaande bosschages aan de rand van de kernen uitbreiden (zoals in 'het roekenbosje' in [paragraaf 3.3](#) op [bladzijde 29](#));
- Per 100 gekapte bomen 150 jonge bomen terug planten;
- In het jaarlijkse evaluatierapport voor het roekenbeheer de kapgegevens opnemen. Op deze manier wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel bomen er jaarlijks gekapt zijn en hoeveel bomen er aangeplant zullen worden;
- Voor de nieuwe aanplant rekening houden met de voorkeur van roeken in nestbomen;
- Aanplant van essen zoveel mogelijk vermijden

BELANGENAFWEGING

De ontheffing is aangevraagd voor de roek in het belang van:

- volksgezondheid of de openbare veiligheid.

De overlast die de roek veroorzaakt op de overlastlocaties is van een dergelijke aard dat het belang van de volksgezondheid in het geding komt. De nachtrust wordt voor een dusdanige periode onderbroken door het geluid dat de dieren maken, dat het fysieke en mentale klachten kan veroorzaken. Daarnaast zijn er 'gevoelige locaties' (zoals speeltoestellen voor kinderen, terrassen, achtertuinen en wandelpaden) aanwezig onder de nestbomen waar de ontlasting van de dieren op valt. Dit veroorzaakt een probleem met de hygiëne.

Overlast

De mate van overlast is lastig meetbaar. De meest gehoorde klachten zijn geluidsoverlast, last van uitwerpselen of takafval in de buurt.

Voor alle overlastlocaties in gemeente Eemsdelta geldt het volgende:

De roeken vliegen 's ochtends uit en verzamelen zich 's avonds bij de nestbomen voor de nacht. Dit gaat gepaard met veel geluid. De rest van de dag vliegen de dieren af en aan. In de zomer kan het geluid al rond 4 uur beginnen, en pas na 23 uur 's avonds ophouden. Een slechte nachtrust, stress en verminderde concentratie op werk kunnen hiervan het gevolg zijn. Naast de directe overlast (geluid, uitwerpselen, takafval), zijn er dus de indirecte gevolgen veroorzaakt door een slechte, of verminderde nachtrust.

Het mes snijdt aan twee kanten, want ook overdag komen omwonenden lastiger aan rust. Voor- en achtertuinen zijn geen plekken meer om tot rust te komen. Ook hier zorgen geluidsoverlast en uitwerpselen voor de nodige stress. Daarnaast wordt opgemerkt dat een aandeel van de roeken in dode bomen zit; het essentaksterfteprobleem. De aanwezigheid van dode bomen en takken vormen een direct gevaar voor bewoners door valgevaar.

Regiospecifiek

In **Appingedam** staan de nestbomen op de overlastlocaties waar verjaagd mag worden zowel op gemeentelijke grond als op particulier terrein. De nestbomen bevinden zich grotendeels ook direct boven particulier terrein. Er is veel overlast van takval en uitwerpselen. Daarnaast is er zoals hierboven beschreven veel geluidsoverlast. Ook op **landgoed Ekenstein** is een grote kolonie aanwezig welke direct op de bebouwing is gaan nestelen. Op het terras van het hotel kun je niet meer normaal zitten door de uitwerpselen. Het zelfde geldt voor de speeltoestellen in de speeltuin.

In regio **Loppersum** zitten de roeken in verschillende type bosschages. In het dorp Loppersum zit de grootste kolonie in een bomenrij om een parkeerplaats die grenst direct aan bebouwing. Hier leveren de roeken veel geluidsoverlast en ook de uitwerpselen worden als erg lastig ervaren door de auto eigenaren. In **Middelstum** zitten de roeken in de tuinen in het centrum van het dorp en om de kerk, daarnaast zitten ze sinds 2021 ook in een singel midden in een woonwijk, hier is vooral het geluid de storende factor.

In **Delfzijl** zitten de overlast gevende roekenkolonies veelal in bosschages die direct grenzen aan bebouwing. Vooral de geluidsoverlast op de gevels is hier overheersend. Daarnaast zijn de wandelpaden in de bosschages bijna niet meer begaanbaar door de uitwerpselen en takval.

Klachten

- De voormalig gemeente Appingedam is vijf jaar geleden overgegaan op een ander klachtensysteem; alle klachten die hiervóór zijn gemaakt, zijn niet meer beschikbaar. In de periode van het vorige klachtensysteem werd er weinig gehoor gegeven aan de klachten. De omwonenden zijn daarom op een gegeven moment gestopt met klagen. Dit betekent dat er in het nieuwe systeem weinig klachten meer te vinden zijn en er sporadisch een melding van overlast binnenkomt. Hoewel overlast in toenemende mate aanwezig is, kan dat op dit moment niet hard worden gemaakt met geregistreerde klachten. Gemeente is voornemens in het vervolg deze klachten meer in kaart te brengen en bewoners actief meldingen te laten maken. Op deze manier wordt overlast robuust gemaakt en kan de gemeente zich beter verantwoorden wanneer maatregelen genomen moeten worden.

- In voormalig gemeente Loppersum is door de geldende ontheffing (tot december 2021) meer bekend door de evaluatiedocumenten die gemaakt zijn vanaf 2016. Inwoners weten dat er meldingen gemaakt kunnen worden en dit wordt dan ook gedaan. Meldingen worden behandeld en waar nodig wordt geacteerd.

- In voormalig gemeente Delfzijl was het tot begin 2021 stil met betrekking tot meldingen over roeken. De moederkolonie die huisde rond de sportparken bij de Wierdeweg is verstoord na het kappen van bomen eind 2020. Een deel van deze kolonie is in woonwijken neergestreken en levert daar sinds 2021 dus overlast. Alle meldingen worden bijgehouden in Delfzijl.

Hiertegenover staat het belang van instandhouding van de soort: *Corvus frugilegus*, dat beschermd wordt door de Wet natuurbescherming. Door een aantal van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming te mogen verbreken onder voorwaarden, die de Provincie Groningen als bevoegd gezag stelt, wordt de instandhouding van de soort niet in gevaar gebracht door dit roekenbeheerplan. Daarentegen, met dit roekenbeheerplan hoopt de gemeente Eemsdelta de situatie voor de roek binnen haar gemeentegrenzen te verbeteren in combinatie met de vermindering van de overlast bij de inwoners van gemeente Eemsdelta.

ALTERNATIEVENAFWEGING

Alternatievenafweging

Na onderzoek is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die minder ecologisch negatief effect heeft op de aanwezige beschermde soorten. Verhuizen van omwonende mensen (in plaats van roeken) zou alleen kunnen als de Gemeente deze bewoners zou uitkopen. Dat is financieel gezien geen wenselijk en reëel alternatief. De optie roeken te vangen en elders uitzetten, wordt niet voor haalbaar geacht, aangezien roeken met hun goede reukvermogen gemakkelijk terug kunnen keren - nog los van de moeilijkheid om de vogels daadwerkelijk te kunnen vangen. Het alternatief dat ten aanzien van de overlast ook effectief is, afschot van roeken, is in ecologisch opzicht niet wenselijk. Het draagt niet bij aan de instandhouding van de soort. Daartegenover staat het alternatief om gewoon helemaal niets te doen. Voor de roeken is dat het meest wenselijk, maar daarmee is het probleem (overlast voor omwonenden) nog niet verholpen. De roeken op alle locaties verjagen is overigens ook geen haalbare oplossing voor het probleem en bovendien onwenselijk met het oog op instandhouding van de soort. In deze situatie wordt met de in het roekenbeheerplan gekozen werkwijze en planning wel effectief een oplossing gevonden voor het probleem, terwijl schade aan aanwezige beschermde soorten voldoende voorkomen of beperkt wordt.

In dit roekenbeheerplan wordt met de gekozen locaties, planning, werkwijze en inrichting; schade aan de aanwezige beschermde roeken voorkomen of zoveel mogelijk beperkt.

OVERLASTLOCATIES

Sinds 2019 zijn er gegevens bekend van meldingen en klachten van inwoners over roeken in gemeente Eemsdelta. Vanaf 2020 groeit het aantal klachten over roeken fors (zie [tabel 3](#)). Satelliet kolonies komen in beweging en vestigen zich binnen de bebouwde kom. Roekenkolonies in de nabijheid van woningen leiden vaak tot overlast die als een ernstige aantasting van het woongenot ervaren wordt. Ook zijn er kolonies die gestaag groeien en jaarlijks bijna verdubbelen waardoor de omvang van de overlast ook groeit. Er is vernomen dat op verschillende locaties binnen Eemsdelta bewoners ook overgegaan zijn tot illegale versterking van (broedende) roeken. Dit is een zeer ongewenste situatie. De gemeente heeft toegezegd aan haar inwoners dat er in 2021 een haalbare oplossing gezocht wordt door middel van een roekenbeheerplan.

Tabel 3: Aantallen meldingen en klachten over roeken van inwoners.

Jaar	2019	2020	2021
Meldingen/Klachten	6	10	51

Er zal nu per regio kort toegelicht worden wat de situatie is. Voor kaartinformatie wordt verwezen naar [figuren 5,6 en 7](#), het wordt aangeraden om de betreffende kaart erbij te houden tijdens het lezen.

Regio Appingedam ([figuur 5](#) op [bladzijde 12](#)):

Roeken zijn in Appingedam al decennia aanwezig. De moederkolonie gevestigd aan de Stadhouderslaan (1, 12) is bijna 'vol', de capaciteit is nagenoeg bereikt. Met de gegevens die er nu liggen lijkt het erop dat satelliet kolonies zich zijn gaan verspreiden rond 2014. Eerst op locaties nabij de Stadhouderslaan (1, 12) namelijk: de Kerk van Tjamsweer (3) en begraafplaats Rusthof (4). Later zijn ze ook verder naar het westen getrokken en hebben ze zich gevestigd in de omgeving van de Barrage en de Wierde (2,5,9,10). Afgelopen voorjaar zijn de roeken zich vanaf het bosschage aan de Stadhouderslaan (1, 12) ook gaan bewegen naar de Vrijheidslaan (11). Dit is het verlengde van het bosschage aan de Stadhouderslaan (1, 12). Deze broedlocaties binnen de bebouwde kom kunnen hinder veroorzaken wanneer de roeken te dicht op gevels van woningen zitten. In 2019 zijn er ook een aantal roekennesten geweest aan de Parksingel (8). Deze zitten daar momenteel niet meer.

Een aantal kilometers naar het oosten bij landgoed Ekenstein (6,7) zit ook een grote kolonie roeken. Deze kolonie is op dergelijke afstand en heeft een dusdanige omvang deze kolonie als haar eigen moederkolonie beschouwd kan worden. De roeken veroorzaken hier overlast bij het hotel/restaurant en bij de speeltuin. Het landgoed beschikt over genoeg ruimte om de kolonie de komende jaren te huisvesten. Het is hier wel wenselijk dat de roeken zich verder weg van de bebouwing op het landgoed gaan vestigen.

Regio Delfzijl ([figuur 7](#) op [bladzijde 14](#)):

Regio Delfzijl heeft in 2020 haar metakolonie geïnventariseerd. Er zijn twee moederkolonies in Delfzijl. Eén zit in het bosschage rond de ijsbaan bij het Tuikwerderrak en het Vlotterspad, hier veroorzaken de roeken geen overlast. De andere moederkolonie zat rond de sportvelden bij de Wierdeweg (27); hier veroorzaakten de roeken alleen overlast dicht op het dorp Uitwierde bij de

volkstuinten en het begin van de bebouwing van het dorp. Met deze moederkolonie rondom de sportvelden aan de Wierdeweg (27) is afgelopen jaar beweging geweest. Op dit moment zit hier nog maar een klein deel van deze moederkolonie (ongeveer 20 van de 100 nesten). Afgelopen jaar heeft de gemeente deze grond verkocht, daarbij is een deel van de bomen verwijderd. Deze moederkolonie is versplinterd door Delfzijl neergestreken, deels op plaatsen waar al satellietkolonies zaten zoals bij Mondsteen (28) en in de omgeving van de Strekel (29). Een deel heeft zich aangesloten bij de tweede moederkolonie bij de ijsbaan (Tuikwerderrak/Vlotterspad). En een deel heeft zich afgelopen jaar van de Wierdeweg verplaatst naar het plantsoen bij de Jan Plenterstraat (31).

In Bierum aan de Hereweg 17 (26) zaten in 2019 3 roekennesten, deze zijn anno 2021 niet meer aanwezig.

Dan blijft er nog één satellietkolonie onbesproken en dat is die aan de Farmsumerweg 59 (30). Hier staat een boerderij met een aantal hoge bomen eromheen. In deze hoge bomen zitten enkele tientallen roekennesten. Van de eigenaren van deze boerderij is geen melding of klacht ontvangen dus er wordt vanuit gegaan dat er (nog) geen overlast ervaren wordt door deze kolonie. Aangezien het aantal roeken gestaag groeit wordt overlast wel verwacht binnen onvoorziene tijd, daarom wordt deze locatie wel opgenomen als (potentiële) overlastlocatie.

Voor de rest van de besproken locaties geldt wel: De plaatsen waar de roeken dicht op gevels van woningen zijn gaan nestelen is sprake van overlast.

Regio Loppersum (figuur 6 op bladzijde 13):

In Loppersum werden de roeken al op verschillende plaatsen verjaagd onder een vergunning die verleend is in 2016. Er vinden verjagingsactiviteiten plaats in Middelstum en Loppersum. Voormalig gemeente Loppersum probeerde de overlast voor te zijn door nesten dicht op woningen te verwijderen i.c.m. verjagen waar dit nodig was.

In Loppersum zit de moederkolonie op dit moment in een plantsoen aan de Delfstraat (16). Er zijn daarnaast twee satellietkolonies in het dorp. Eén kolonie zit in de bomen rond de Petrus en Pauluskerk (13). De tweede satelliet zit rond de woning tegenover het gemeentehuis aan de Molenweg (17); deze woning heeft een aantal grote bomen in de tuin staan waar de nesten zich in bevinden. Naast de moederkolonie en de 2 satellietkolonies zijn er nog een aantal voormalige kolonies in het dorp, op deze locaties hebben nesten gezeten in 2019. Het betreft de volgende locaties: Burgermeester van der Munnikstraat 16 (14), de bomen rond de Bessentuin (15) en de bomen rond het kerkhof aan de Tuinbouwstraat (18). Deze locaties zullen in de gaten gehouden moeten worden om nieuwe nesten in deze bomen te voorkomen. Er is in 2021 alweer één roekennest gezien bij het kerkhof aan de Tuinbouwstraat (18).

In Middelstum zit de moederkolonie rond Villa Mentheda (19). Deze moederkolonie is nog niet heel groot maar zit ook niet op een geschikte plaats aangezien de Villa midden in het dorp staat. Naast Villa Mentheda zitten er satellietkolonies rondom de Sint Hippolytuskerk op het Concordiaplein (20) en aan de Boerdamsterweg (21).

Naast Loppersum en Middelstum zijn er dit jaar ook meldingen binnen gekomen uit Westeremden. Er zitten een aantal nesten in de bomen van 2 achtertuinten welke grenzen aan het speelveld bij de Rode Haan (22). Daarnaast zitten er een aantal nesten in de tuin van de boerderij aan Molenweg 1 (23) enkele honderden meters verderop. Aan de Bredeweg 27 (24) zijn in 2019 ook een drietal nesten geconstateerd, deze zijn inmiddels verwijderd.

In Stedum zijn in 2019 ook roekennesten geconstateerd in de bomen rond de parkeerplaats van het sportpark (25). Ook deze zijn inmiddels verwijderd.

Voor alle locaties waar ooit roekennesten hebben gezeten geldt dat ze in de gaten gehouden moeten worden. Er bestaat een reële kans dat de roeken daar nogmaals gaan proberen te nestelen.

OVERLASTGRADATIE

Locaties waar roeken nestelen kunnen worden ingedeeld in verschillende gradaties van overlast. De volgende schaal wordt gehanteerd in dit plan (tabel 4). Let wel, de schaal is een hulpmiddel om tot een gepaste oplossingsrichting te komen; er kunnen geen rechten aan ontleend worden.

Onderstaande punten zijn de overwegingen of 'toets punten' voor beheerlocaties. Als de beheerlocatie aan alle voorwaarden voldoet zou deze perfect zijn, helaas is een dergelijke locatie vaak moeilijk of niet te vinden. Dus wordt gekeken naar bosschages die voldoen aan een arrangement van de voorwaarden. Iedere overweging voor een beheerlocatie is maatwerk omdat ieder bosschage anders is.

Tabel 4: Overlastgradatie (BIJ12, 2017) (D. W. van Liere, 2007)

Gradatie	Betekenis
Ernstig overlast Grote kolonie te dicht op woningen, <i>veel meldingen</i>	Geluid: Veel geluid, roekennestplaats op een te korte afstand van de gevels van woningen (< 75 m*) Hygiëne: Veel uitwerpselen en takafval op een kwetsbare locatie (speeltuin, wandelpad, terras etc. (kwetsbare groep, blootstellingstijd, bestemming))
Matig overlast Grote kolonie op acceptabele afstand van woningen, <i>beperkt aantal meldingen</i>	Geluid: Aanwezig maar niet ernstig, roekennestplaats op meer dan 75 m* (75 – 150 m) van de gevels van woningen Hygiëne: Niet buitensporig veel uitwerpselen en takafval op een kwetsbare locatie of uitwerpselen en takafval op een niet kwetsbare locatie
Weinig overlast Kolonie van beperkte grootte of grote kolonie op grote afstand van woningen, <i>weinig meldingen</i>	Geluid: Hoorbaar maar te zwak voor overlast, roekennestplaats op meer dan 150 m* van de gevels van woningen, het geluid is te ver weg of te beperkt Hygiëne: Uitwerpselen en takafval is beperkt aanwezig
Geen overlast Nestplaats van een roekenkolonie op geschikte locatie of geen nestplaats van een roekenkolonie, <i>geen meldingen</i>	Geluid: Roekennestplaats op locatie waar geen overlast veroorzaakt wordt of geen geluid van roeken op nestplaats, roekennestplaats op meer dan 150 m* van de gevels van woningen Hygiëne: Roekennestplaats op locatie waar geen overlast veroorzaakt wordt of geen uitwerpselen of takafval van roeken op hun nestplaats, roekennestplaats op meer dan 150 m* van de gevels van woningen

*Er zijn geen juridisch voorgeschreven afstanden om te bepalen hoe ernstig de overlast is. Ieder geval van overlast behoeft een maatwerkoplossing. De genoemde afstanden geven een handvat om de overlast te kunnen indelen in gradaties zodat de omvang van de oplossingsrichting ingeschat kan worden.

Voor ernstige overlast moet de locatie in beeld gebracht zijn bij de gemeente. Vaak gebeurt dit via een schriftelijke melding (via de website of per brief). Meestal betreft het locaties in straten tussen bebouwing of dicht op bebouwing en locaties waar het aantal broedparen jaarlijks blijft stijgen. Het gaat hier om zowel geluidsoverlast als om hygiëne overlast. **De gemeente mag ingrijpen als de situatie aan de voorwaarden voor verjaging voldoet.** Zie hiervoor tabel 4 op de vorige pagina.

Bij matige overlast is de geluidsoverlast wel aanwezig maar betreft het een acceptabele afstand tot bebouwing. Wat betreft hygiëne is er geen sprake van buitensporig veel uitwerpselen of takafval of het gaat om een niet kwetsbare locatie. Deze situatie kan zich ontwikkelen tot ernstige overlast en zal daarom wel in de gaten gehouden moeten worden. Maar in een dergelijke situatie kan en mag de gemeente er vaak nog niks aan doen.

Weinig overlast betreft situaties waar de overlast niet van een dusdanige aard is dat er ingegrepen mag worden.

Geen overlast is de gewenste situatie. De roeken veroorzaken geen overlast bij de inwoners van de gemeente, en de inwoners van de gemeente veroorzaken geen overlast bij de roeken.

In [tabel 5](#) volgt het overzicht van de overlastgradaties.

Tabel 5: Overlastgradaties per locatie

Regio	Locatie ID	Locatie	Overlast 2021	Meldingen 2019	Meldingen 2020	Meldingen 2021
Appingedam	1	Stadhouderslaan	Ernstig	2		6
	2	De Barrage en omgeving	Ernstig		1	6
	3	Kerk Tjamsweer	Weinig			
	4	Rusthof	Geen			3
	5	N 360 t.h.v De Barrage	Ernstig		1	3
	6	Park Ekenstein	Ernstig			2
	7	Hotel Ekenstein	Ernstig			2
	8	Parksingel	Geen			1
	9	Begraafplaats De Wierde	Ernstig		1	3
	10	Paasweide	Ernstig		1	3
	11	Vrijheidslaan	Matig			2
	12	N 360 t.h.v. Stadhouderslaan	Ernstig			6
Loppersum	13	Petruskerk	Ernstig	1	2	2
	14	Burgermeester van der Munnikstraat 16	Geen			
	15	Bessentuin	Geen			
	16	Delfstraat/Wijmersweg 53	Ernstig			2
	17	Molenweg (gemeentehuis)	Matig			
	18	Kerkhof	Weinig	1	1	
Middelstum	19	Mentheda	Ernstig	1	1	
	20	Concordiaplein	Ernstig		1	
	21	Boerdamsterweg	Ernstig			2
Westeremden	22	Speeltuin bij de Rode Haan	Matig			1
	23	Molenweg 1	Weinig			
	24	Bredeweg 27	Geen	1		
Stedum	25	Sportpark parkeerplaats	Geen			
Delfzijl	26	Bierum (Hereweg 17)	Geen			
	27	Wierdeweg	Geen			
	28	Mondsteen	Ernstig		1	5
	29	Voetpad achter de Strekel	Ernstig			1
	30	Boerderij Farmsumerweg 59	Weinig			
	31	Jan Plenterstraat	Ernstig			1
				6	10	51

ACTIEVE EN PASSIEVE BEHEERLOCATIES

De verjaging gaat niet ten koste van de instandhouding van de roekenpopulatie. Er zijn in 2021 ongeveer 680 roekennesten op 23 overlastlocaties. Voor deze roeken worden er 10 (Appingedam-2, Loppersum-4, Delfzijl-4) **actieve beheerlocaties** ingericht, maar zijn er daarnaast ook nog 2 **passieve beheerlocaties** (Delfzijl-1, Loppersum-2,) waar de roek welkom is. Waar op de actieve beheerlocaties actief maatregelen genomen worden om de locatie geschikter en vindbaarder te maken voor roeken worden op passieve beheerlocaties geen werkzaamheden uitgevoerd om de roek actief te lokken, maar zodra de roek hier komt mag het dier hier blijven.

TIJDELIJKE BEHEERLOCATIE

Naast actieve en passieve beheerlocaties heeft dit beheerplan ook **drie tijdelijke beheerlocaties**, te weten: begraafplaats Middelstum, sportvelden Middelstum en de Olingermeeden in Appingedam. Deze tijdelijke beheerlocaties is zoals de naam suggereert; tijdelijk. De tijdelijke beheerlocaties dienen als 'stepping stone' voor de roeken zodat de lange afstand tussen de overlastlocaties en de beheerlocaties in tweeën gesplitst wordt. Door een tussenstap te gebruiken wordt de kans op een succesvolle verhuizing aanzienlijk vergroot. Voor deze tijdelijke beheerlocaties is geen alternatief aanwezig. Zodra het grootste deel van de roeken van de overlastlocaties is verdwenen en de locaties vrij zijn van overlast, kan de tijdelijke beheerlocatie worden opgeheven ('het grootste deel' is ongeveer 90% van de roeken). De roeken worden dan vanaf de tijdelijke beheerlocatie verjaagd naar de duurzame actieve beheerlocaties. De verwachting is dat dit aan het eind van de beheerperiode plaats zal vinden, maar waar dat eerder kan zal de tijdelijke beheerlocatie eerder worden opgeheven.

Actieve beheerlocaties worden zorgvuldig aangewezen en zijn locaties waar de kolonie in de toekomst duurzaam in standgehouden kan worden, zonder dat omwonenden hiervan overmatige hinder ondervinden. Deze actieve beheerlocaties worden speciaal ingericht zodat de verjaagde roeken naar deze locatie gelokt worden. Voorafgaand aan de voorbereidende werkzaamheden wordt met omwonenden gecommuniceerd.

GROENE PLUS

Om op termijn een beter situatie voor de roeken te creëren gaat gemeente Eemsdelta onderzoeken waar ruimte is voor nieuwe bosschages op plaatsen waar geen overlast verwacht wordt. Zo ontstaat er meer geschikte nestgelegenheid voor de roeken binnen de gemeente waar zij niet lastiggevalen worden door mensen, en vice versa. Om de roek zich zoveel mogelijk thuis te laten voelen wordt nu een 'profielbosschage' geschetst. Dit kan als voorbeeld gebruikt worden voor de nieuw aan te leggen bosschages binnen gemeente Eemsdelta. Daarnaast kijkt de gemeente naar manieren om de bosschages, die zijn aangewezen als beheerlocatie, kwalitatief te verbeteren zodat de roek hier een prettige verblijfplaats kan vinden, ook in de toekomst.

HET 'ROEKENBOSJE'

Roeken nestelen zich bij voorkeur in een bosschage met een oppervlakte van minimaal 2000 m² en maximaal 35.000 m². Dit zijn indicaties gemaakt uit ervaring. De roek houdt van bosschages die grenzen aan open ruimte, met deze reden zijn de nesten ook vaak te vinden aan de randen van grotere bosschages (7). Ook bomenrijen rond een open plaats (16) en langgerekte bosschages (1) vallen erg in de smaak bij roeken. Wanneer het om een kleine kolonie gaat kiezen ze soms ook voor een solitaire boom, dit komt echter niet vaak voor (29).

Voorkeursbomen voor nesten hebben gevorkte takken bovenin op minimaal 7m hoogte. Roeken geven voorkeur aan essen en eiken maar bouwen ook nesten in een heel aantal andere boomsoorten. Dit is uiteraard situatie afhankelijk. Roekennesten komen het meest voor in de volgende geslachten:

Quercus (eik)	Fraxinus (es)
Platanus (plataan)	Alnus (els)
Ulmus (iep)	Aesculus (paardekastanje)
Populus (populier)	Tilia (linde)
Salix (wilg)	Acer (esdoorn)
Fagus (beuk)	

De groene plus is voldoende om de (tijdelijke) negatieve effecten op de beschermde soort, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

Op de volgende pagina's wordt het beheerplan besproken. Er worden profielen gegeven van de beheerlocaties en een kaart met een visuele presentatie van het beheerplan. Vanwege de omvang van gemeente Eemsdelta wordt dit per regio gepresenteerd. Eerst Appingedam, dan Delfzijl en als laatste Loppersum.

3.3.1. BEHEERPLAN REGIO APPINGEDAM

Voor de stad Appingedam zijn maar 2 geschikte beheerlocaties aanwezig: het bosschage bij Stilleweer en het bosschage langs het Eemskanaal. Helaas liggen deze beheerlocaties tussen de 1400 tot 1800 meter afstand van de overlastlocaties. Dat maakt een rechtstreekse verplaatsing erg lastig. Daarom moet er een locatie als tussenstap aangewezen worden om deze overbrugging mogelijk te maken. Idealiter bedraagt de te overbruggen afstand niet meer dan 500 meter, de grens ligt op 1000 meter, vanaf dan wordt het risico op versnippering erg groot.

Deze overbruggingslocatie, ook wel tijdelijke beheerlocatie, wordt de Olingermeeden. Dit is de enige geschikte tijdelijke beheerlocatie in Appingedam. Het is groot genoeg om de roekenkolonie van de overlastlocaties waar verjaagd mag worden te huisvesten. De bomen zijn hoog genoeg en bevatten gevorkte takken in de nokken. Er staat een mix aan soorten waaronder ook essen. En het ligt op een werkbare afstand tussen de overlast- en beheerlocaties.

Hier zullen de roeken worden verwelkomd om vervolgens verder te verhuizen naar de beheerlocaties. Na de overbrugging worden de roeken verjaagd van de Olingermeeden en verwelkomt op de beheerlocaties.

Op Landgoed Ekenstein moeten de roeken zich verder van de bebouwing gaan vestigen. Er zal verjaagd worden bij de voorste rij bomen rond het hotel, de kinderboerderij en de speeltuin. Verder achter op het landgoed, echt in Park Ekenstein, zal het aantrekkelijker gemaakt worden voor de roeken. Het verjagen zal vol gehouden moeten worden om ervoor te zorgen dat de roeken rond de kwetsbare locaties niet terugkomen.

Zie [figuur 13](#) de kaart op pagina 33 voor het plan van Appingedam.

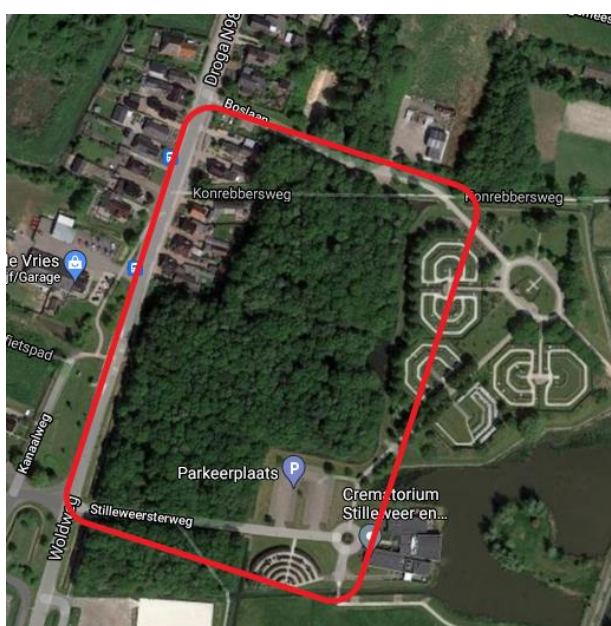
PARK EKENSTEIN (A)

Afstand tot overlastlocatie	Tussen de 200 en 400 meter
Afstand tot bebouwing (minimaal)	Nesten bij bebouwing wegplaatsen (bosschage grenst aan woningen/hotel/kinderboerderij/speeltuin aan de zuidkant; Alberdaweiweg)
Oude of huidige broedlocatie	Ja
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Es, Eik, Berk, Els en Esdoorn
Gem. boomhoogte	+/- 10 à 15 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	Gefaseerd aanplanten met geschikte soorten (zie Het 'Roekenbosje') verder weg van de bebouwing in combinatie met het ongeschikt maken van bomen voor roekennesten dicht bij de bebouwing. Op deze manier is er voldoende ruimte voor de roek en de gasten van Landgoed Ekenstein ook in de toekomst.

Figuur 9: Beheerlocatie Park Ekenstein (foto links (Google Maps, 2021), foto rechts (Booking.com, 2021))

STILLEWEER (B)

Afstand tot overlastlocatie	Tussen de 1200 en 1800 meter
Afstand tot bebouwing (minimaal)	Nesten bij bebouwing wegplaatsen (bosschage grenst aan woningen gelegen aan de NW-hoek)
Oude of huidige broedlocatie	Nee
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Es, Eik, Berk, Els en Esdoorn
Gem. boomhoogte	+/- 10 à 15 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	Zieke essen verwijderen voordat de roeken hier komen en daarvoor geschikte boomsoorten (zie Het 'Roekenbosje') herplanten om de locatie duurzaam te maken.

Figuur 10: Beheerlocatie bosschage Stilleweer

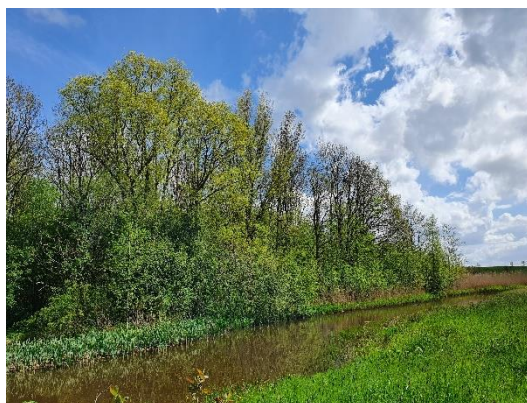
EEMSKANAAL (C)

Afstand tot overlastlocatie	Tussen de 1500 en 2100 meter
Afstand tot bebouwing (minimaal)	50m
Oude of huidige broedlocatie	Nee
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Es, Eik, Berk, Els en Esdoorn
Gem. boomhoogte	+/- 10 à 15 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	Zieke essen verwijderen voordat de roeken hier komen en daarvoor geschikte boomsoorten (zie Het 'Roekenbosje') herplanten om de locatie duurzaam te maken.

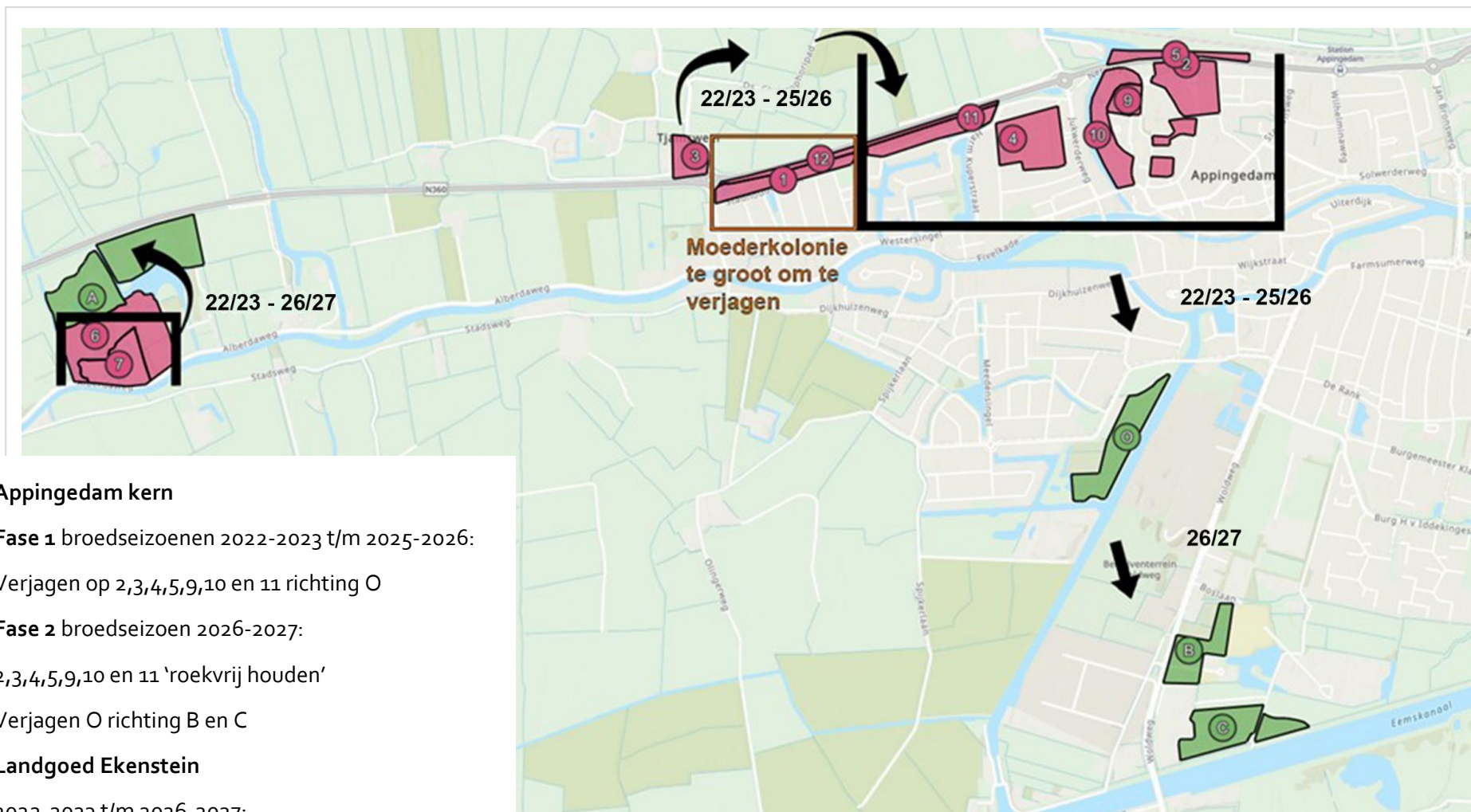
Figuur 11: Beheerlocatie Bosschage Eemskanaal

OLINGERMEEDEN (O) * TIJDELIJKE BEHEERLOCATIE

Afstand tot overlastlocatie	Tussen de 800 en 1000 meter
Afstand tot bebouwing (minimaal)	100m (nesten wegplaatsen van bebouwing, zuidkant bosschage)
Oude of huidige broedlocatie	Nee
Duurzaam	Nee, tijdelijke beheerlocatie
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Es, Wilg, Els en Esdoorn
Gem. boomhoogte	+/- 6 à 8 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	N.V.T. Deze locatie wordt tijdelijk door de roeken gebruikt. Het is geen houdbare beheerlocatie en zal dit ook niet worden.

Figuur 12: Tijdelijke beheerlocatie Olingermeeden

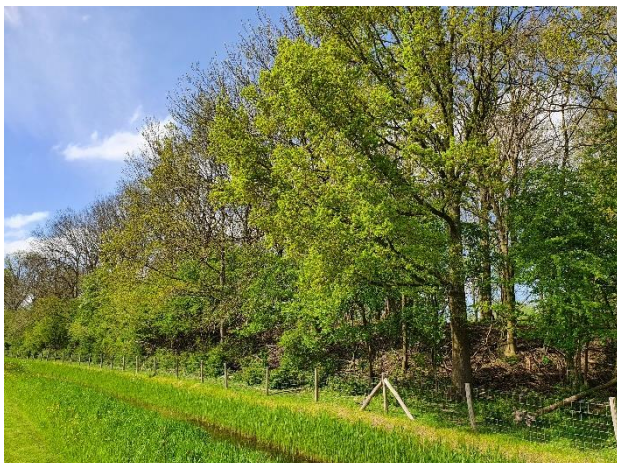
Figuur 13: Roekenbeheerplan Appingedam

3.3.2. BEHEERPLAN REGIO DELFZIJL

In Delfzijl worden de beheerlocaties: Wierdeweg (voormalig sportpark), het bosschage bij het Tuikwerderrak, het bosschage tussen de Zwet en het Damsterdiep en het bosschage rondom de sportvelden in Meedhuizen. Op alle vier de locaties zijn al roekenkolonies aanwezig en is nog genoeg ruimte om meer roeken te kunnen huisvesten zonder overlast te veroorzaken. Deze situatie is gunstig want de aanwezigheid van roeken maakt het aantrekken van andere roeken een stuk gemakkelijker.

Zie [figuur 18](#) op bladzijde 39 voor het roekenbeheerplan van Delfzijl.

BOSSCHAGE TUSSEN DE ZWET EN DAMSTERDIEP (D)

Afstand tot beheerlocatie	Is al een locatie waar gedoogd wordt
Afstand tot bebouwing (minimaal)	60m (bebouwing staat aan de overzijde van de weg, aan de Strekel)
Oude of huidige broedlocatie	Ja
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Essen en eiken
Gem. boomhoogte	+/- 10 à 15 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	Zieke essen gefaseerd verwijderen en daarvoor geschikte boomsoorten (zie Het 'Roekenbosje') herplanten om de locatie duurzaam te maken.

Figuur 14: Beheerlocatie bosschage tussen de Zwet en Damsterdiep

WIERDEWEG (E)

Afstand tot overlastlocatie	Tussen de 500 en 800 meter
Afstand tot bebouwing (minimaal)	80m (nesten wegplaatsen bij bebouwing, een aantal woningen grenst direct aan de bomen)
Oude of huidige broedlocatie	Ja
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Populieren en essen
Gem. boomhoogte	+/- 7 à 15 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	Uitbreiden met geschikte boomsoorten (zie Het 'Roekenbosje') om de locatie duurzaam houdbaar te maken.

Figuur 15: Beheerlocatie bosschage voormalig sportpark Wierdeweg

TUIKWERDERAK (F)

Afstand tot overlastlocatie	Tussen de 500 en 800 meter
Afstand tot bebouwing (minimaal)	70m
Oude of huidige broedlocatie	Ja
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Populieren, essen en esdoorn
Gem. boomhoogte	+/- 15 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	Zieke essen gefaseerd verwijderen en daarvoor geschikte boomsoorten (zie Het 'Roekenbosje') herplanten om de locatie duurzaam houdbaar te maken.

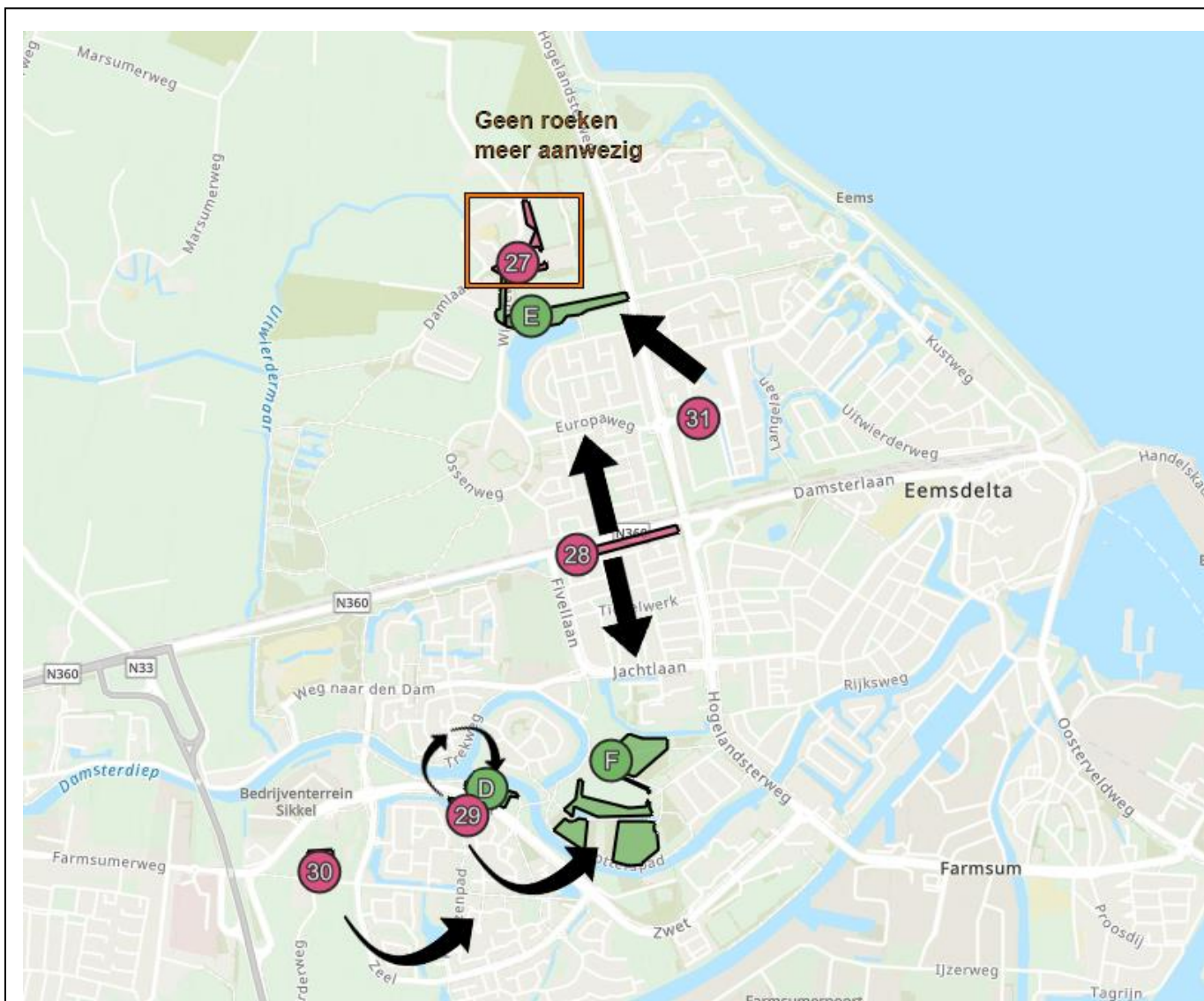
Figuur 16: Beheerlocatie Bosschage Tuikwerderrak/Vlotterspad bij de ijsbaan

SPORTVELDEN MEEDHUIZEN (G)

Afstand tot overlastlocatie	Ongeveer 3000m
Afstand tot bebouwing (minimaal)	120m
Oude of huidige broedlocatie	Ja
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Essen
Gem. boomhoogte	+/- 15 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	In de nabijheid, op een geschikte plaats, een roekenbosje realiseren zodat er meer ruimte komt voor deze kolonie.

Figuur 17: Beheerlocatie bosschage sportvelden Meedhuizen

Figuur 18: Roekenbeheerplan Delfzijl

Voor de gehele loop van de ontheffing wordt verjaagd. Dus dat zijn de broedseizoenen van 2022 - 2023 tot en met 2026 - 2027.

28 en 31 worden verjaagd naar E.

28, 29 en 30 worden verjaagd naar F

En 29 wordt verjaagd naar D

Beheerlocatie G: Sportvelden Meedhuizen, staat niet op deze kaart maar hoort wel bij dit beheerplan als op zichzelf staande beheerlocatie. Het is niet nodig om te verjagen rond deze beheerlocatie. Voor de beeldvorming; beheerlocatie G ligt ongeveer 3 km ten zuiden van beheerlocatie F.

3.3.3. BEHEERPLAN REGIO LOPPERSUM

Voor Loppersum zijn er 8 beheerlocaties.

Nabij Middelstum is er de oprit naar de N46 Eemshavenweg/Delleweg. De locatie ligt tussen de 2000 en 2500 meter van de overlastlocaties, dit maakt het een erg lastige klus om de roeken hiernaar toe te verhuizen. Er zijn op deze locatie al wel roekennesten opgehangen voor het broedseizoen van 2021. Het bosschage langs de N996 de Fraamklapsterweg ligt wat dichterbij, deze bosschage ligt een kleine 800 meter van de overlastlocaties. Middelstum is wel een uitdaging, omdat er niet veel geschikte bomen in de omgeving staan. De geschikte bomen staan vooral binnen de bebouwde kom. Het Middelstummerbos en het bos rond de Huizingermaar zijn te laag om aantrekkelijk te zijn voor de roek. Er wordt daarom aangeraden om te proberen de roeken te verhuizen naar de rand van het dorp; bij de begraafplaats en de bomensingel rond de voetbalvelden (+/- 600 meter van de overlastlocaties). Door de roeken hier naartoe te verhuizen zijn er minder woningen die overlast kunnen ondervinden. In combinatie met het bosschage langs de Fraamklapsterweg geeft dit de hoogste kans van slagen.

Nabij Westeremden is één geschikt bosschage voor de roeken, namelijk het viaduct over de N46 Eemshaven /Huizingerweg. Het ligt helaas erg ver van de overlastlocaties, namelijk tussen de 1800 en 2000 meter. De enige geschikte bomen die in de buurt zijn, dat zijn de bomen in het dorp waar ze helaas ook overlast veroorzaken. Het bosschage bij het viaduct biedt geen uitkomst, deze locatie is op een te grote afstand. Voor Westeremden is geen uitwijkmogelijk.

Er zijn twee mogelijke beheerlocaties in Loppersum; het bosschage rondom de parkeerplaats van het sportpark in Loppersum en het bosschage langs het spoor aan de Zuider Lopsterweg. Beide locaties liggen binnen een straal van 700 meter van de overlastlocaties. Dit maakt de kans om de roeken te verhuizen naar deze locaties reëel. Er is voldoende ruimte op beide locaties om de kolonie van het dorp Loppersum op te vangen. Het bosschage bij de Zuider Lopsterweg heeft meerdere grondeigenaren namelijk: Staatsbosbeheer, Waterschap Noorderzijlvest, Rail Infratrust, een particulier en de gemeente. Dit kan lastig zijn met het maken van goede afspraken; hierom heeft het bosschage bij de parkeerplaats van het sportpark de voorkeur.

Zie de kaart op [bladzijde 48](#) voor het beheerplan van het dorp Middelstum.

Zie de kaart op [bladzijde 49](#) voor het beheerplan van het dorp Westeremden.

Zie de kaart op [bladzijde 50](#) voor het beheerplan van het dorp Loppersum.

.

N46 EEMSHAVENWEG/DELLEWEG MIDDELSTUM (H)

Afstand tot overlastlocatie	Tussen de 2000 en 2500 meter
Afstand tot bebouwing (minimaal)	300 m
Oude of huidige broedlocatie	Ja
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Provincie
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Eiken en essen
Gem. boomhoogte	+/- 12 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	In de nabijheid, op een geschikte plaats, een roekenbosje realiseren zodat er geografisch gezien t.o.v. Middelstum een gunstigere verspreiding ontstaat voor de satellietkolonies.

Figuur 19: Beheerlocatie oprit Eemshavenweg/Delleweg

N996 FRAAMKLAPSTERWEG MIDDELSTUM (I)

Afstand tot overlastlocatie	770m
Afstand tot bebouwing (minimaal)	45m (nesten wegplaatsen bij de bebouwing)
Oude of huidige broedlocatie	Nee
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Populier en es
Gem. boomhoogte	+/- 18 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	In de nabijheid, op een geschikte plaats, een roekenbosje realiseren zodat er geografisch gezien t.o.v. Middelstum een gunstigere verspreiding ontstaat voor de satellietkolonies.

Figuur 20: Beheerlocatie Fraamklapsterweg

SPORTVELDEN MIDDELSTUM (J)

Afstand tot overlastlocatie	500m
Afstand tot bebouwing (minimaal)	100m (nesten wegplaatsen bij de bebouwing)
Oude of huidige broedlocatie	Nee
Duurzaam	Nee
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	lepen en meidoorn
Gem. boomhoogte	+/- 12 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	Deze locatie wordt tijdelijk door de roeken gebruikt. Het is geen houdbare beheerlocatie en zal dit ook niet worden.

Figuur 21: Beheerlocatie Sportvelden Middelstum

BEGRAAFPLAATS MIDDELSTUM (K)

Afstand tot overlastlocatie	560m
Afstand tot bebouwing (minimaal)	50m (nesten wegplaatsen bij de bebouwing)
Oude of huidige broedlocatie	Nee
Duurzaam	Nee
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Lindes en eiken
Gem. boomhoogte	+/- 18 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	Deze locatie wordt tijdelijk door de roeken gebruikt. Het is geen houdbare beheerlocatie en zal dit ook niet worden.

Figuur 22: Beheerlocatie Begraafplaats Middelstum

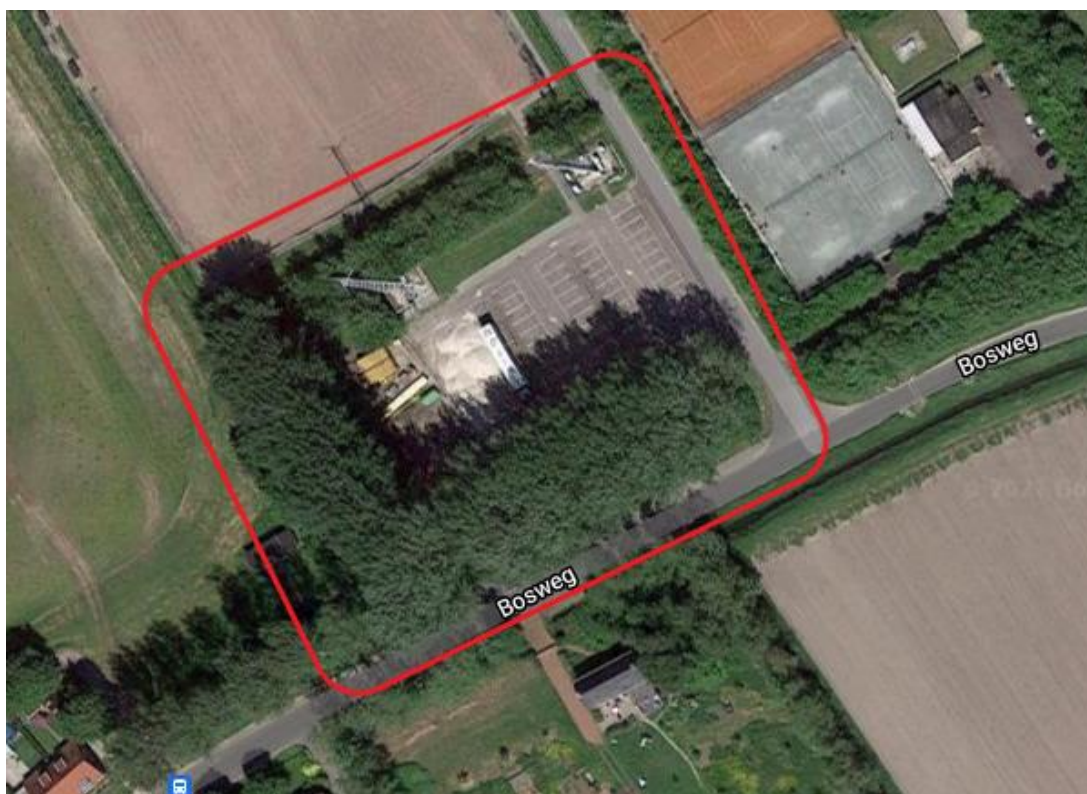
N46 EEMSHAVENWEG/HUIZINGERWEG WESTEREMDEN (L)

Afstand tot overlastlocatie	Tussen de 1800 en 2000 meter
Afstand tot bebouwing (minimaal)	60 m (nesten wegplaatsen bij bebouwing)
Oude of huidige broedlocatie	?
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Eiken, esdoorn en essen
Gem. boomhoogte	+/- 7 à 10 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	In de nabijheid, op een geschikte plaats, een roekenbosje realiseren zodat er geografisch gezien t.o.v. Westerdammen een gunstige verspreiding ontstaat aan bosschages voor roeken. Daarnaast kan aanplant van geschikte boomsoorten (zie Het 'Roekenbosje') deze locatie duurzaam maken. Deze bosschage kan ook wel groeien in oppervlak om de duurzaamheid nog beter te bewerkstelligen.

Figuur 23: Beheerlocatie Viaduct Eemshavenweg/Huizingerweg

PARKEERPLAATS SPORTPARK LOPPERSUM (M)

Afstand tot overlastlocatie	500 m
Afstand tot bebouwing (minimaal)	80 m
Oude of huidige broedlocatie	Nee
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Populieren
Gem. boomhoogte	+/- 15 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	De aanplant van geschikte boomsoorten (zie Het 'Roekenbosje') om het boomaanbod op deze locatie meer divers en duurzamer te maken.

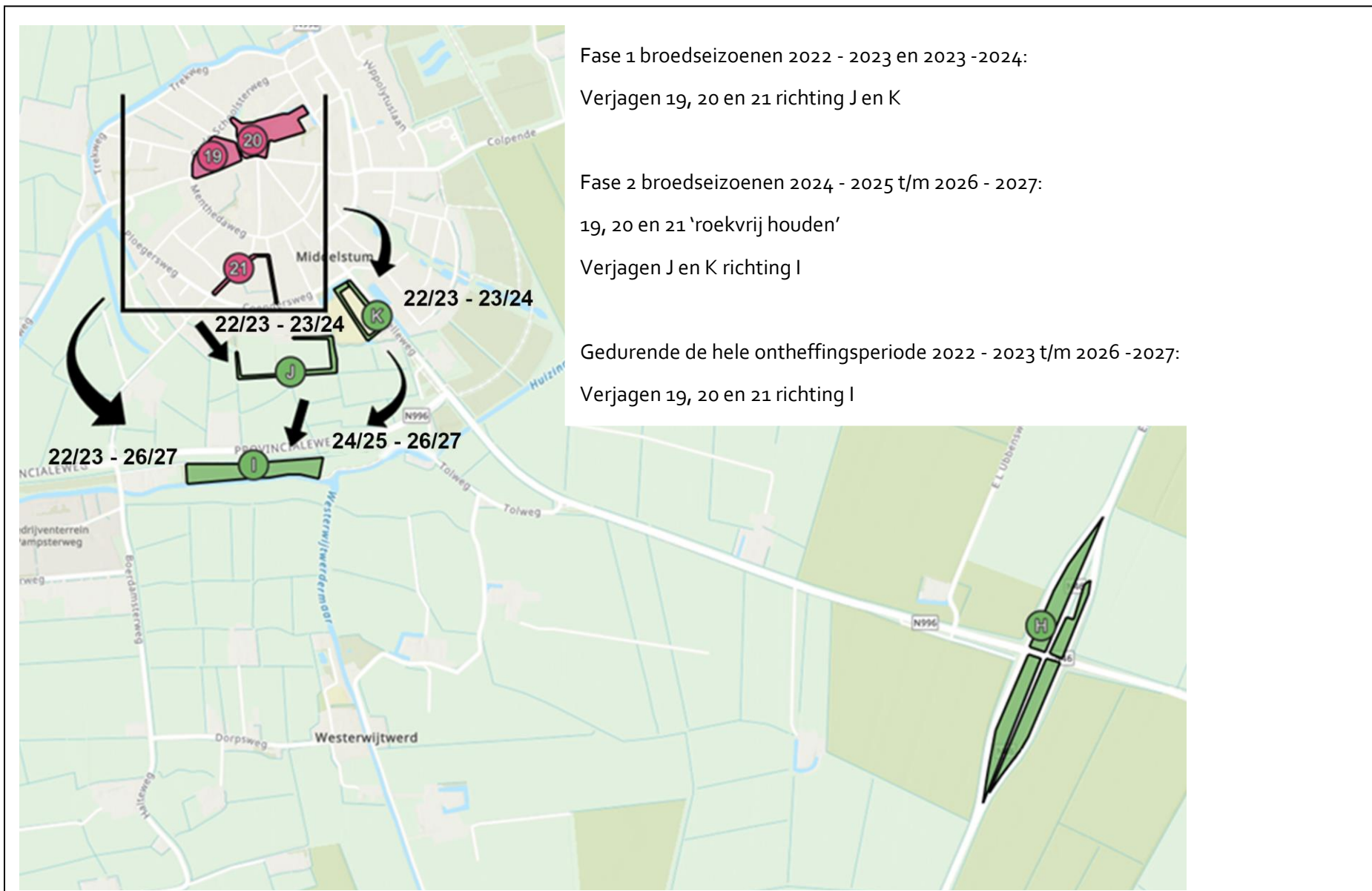
Figuur 24: Beheerlocatie Parkeerplaats Sportcomplex Loppersum

ZUIDER LOPSTERWEG LANGS SPOOR LOPPERSUM (N BETREFT GEMEENTELIJK DEEL)

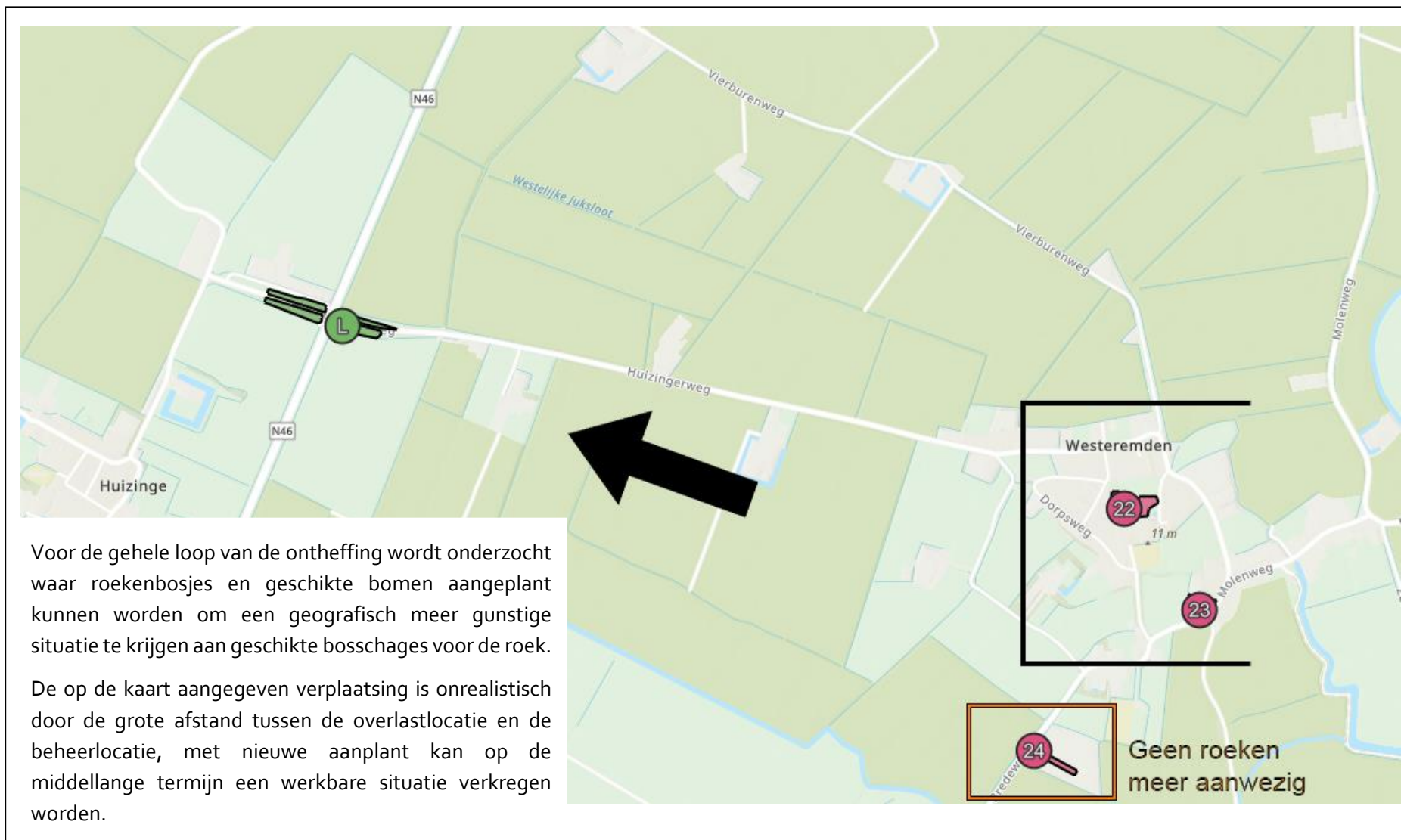

Afstand tot overlastlocatie	500 m
Afstand tot bebouwing (minimaal)	40 m
Oude of huidige broedlocatie	Ja
Duurzaam	Ja
Eigenaren	Staatsbosbeheer, Waterschap Noorderzijlvest, Rail Infratrust, Particulier en de Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Elsen, essen en esdoorn
Gem. boomhoogte	+/- 7 à 12 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevorkte takken in nok	Ja
Verbeterpunten	Het gemeentelijk areaal uitbreiden met geschikte boomsoorten (zie Het 'Roekenbosje').

Figuur 25: Beheerlocatie Zuider Lopsterweg, langs het spoor

Figuur 26: Roekenbeheerplan Middelstum

Figuur 27: Roekenbeheerplan Westeremden

Voor de gehele loop van de ontheffing wordt verjaagd. Dus dat zijn de broedseizoenen van 2022 - 2023 tot en met 2026 - 2027.

13, 14, 15, 16, 17 en 18 worden verjaagd naar M

Figuur 28: Roekenbeheerplan Loppersum

3.3.4. OVERWEGING ACTIEVE BEHEERLOCATIES

Nieuwe actieve beheerlocaties moeten zorgvuldig uitgezocht worden. Er moet zoveel mogelijk voorkomen worden dat de roeken op de beheerlocatie opnieuw hinder veroorzaken en de beheerlocaties moeten aantrekkelijk zijn als alternatieve broedlocatie voor de roek. Onderstaande criteria hanteren we als vuistregel (BIJ12, 2017) (D. W. van Liere, 2007):

Afstand tot de overlastlocatie(s)	Bij voorkeur bedraagt de afstand tussen de beheerlocatie en de overlastlocatie niet meer dan 500m. De maximale afstand is 1000 meter omdat de kans op versnippering te groot wordt wanneer een grotere verplaatsing verwacht wordt.
Afstand nest-bebouwing	Er is voldoende afstand tussen het nest en de dichtstbij zijnde woonbebouwing. Op deze manier kan de roek zo min mogelijk economische schade aanrichten en blijft geluidsoverlast zoveel mogelijk beperkt. Een vuistregel die hierbij gehanteerd wordt is een afstand van 150m.
Biotoopkwaliteit	De locatie en haar omgeving voldoen aan de eisen die de roek aan zijn biotoop stelt, er wordt gelet op de aanwezigheid van oude/hoge bomen met gevorkte takken in de nok in een halfopen landschap. De roeken nestelen bij voorkeur in es en eik. Door de essentaksterfte is gepoogd te zoeken naar bosschages die geen monocultuur aan essen bevatten.
Duurzaamheid	Er is in de toekomst een mogelijkheid om de locatie te handhaven, dan wel uit te breiden.
Oude of huidige broedlocaties	Bij voorkeur is de locatie in gebruik als broedlocatie of is dit in het verleden geweest
Eigenaar	Het geniet de voorkeur dat de locatie in het bezit is van de gemeente, semioverheid of een natuurbeschermende organisatie
Mogelijkheid tot het huisvesten van een grote kolonie	De locatie heeft voldoende capaciteit om een grote kolonie (>500 broedparen) te kunnen huisvesten, of waar een kolonie de ruimte krijgt om zich uit te breiden

Als eerst wordt er gekeken naar de afstand tussen de nieuwe nestlocaties en de overlastlocaties. Als deze afstand te ver is (meer dan 1.000m) dan is de kans van verplaatsing kleiner en is het risico groter dat de roeken in andere delen van Eemsdelta zich gaan vestigen.

Ook wordt er gekeken naar de afstand tussen de beheerlocaties en bebouwing. Het is niet wenselijk dat een beheerlocatie op minder dan 150m bij bebouwing ligt en de roeken hier opnieuw hinder veroorzaken. Helaas is dat in Eemsdelta een lastig criterium omdat er bij de meeste bosschages woningen binnen deze straal liggen. Daarom moeten er binnen de beheerlocaties stroken ongeschikt gemaakt worden voor het nestelen van de roek zodat ze zich niet op een kleinere afstand van woningen vestigen dan 150m.

Naast de afstand tussen de bebouwing is ook de biotoop van belang. De nieuwe locatie moet voldoen aan de wensen van de roek (bomen van minimaal 7m hoogte met gevorkte takken, bij voorkeur zomereik of es). Roeken hebben ook de voorkeur voor een halfopen landschap. De capaciteit van de beheerlocatie is afhankelijk van het aantal aanwezige hoge bomen. Gezien de voorkeur voor de zomereik en es zullen deze bomen op de beheerlocatie de voorkeur hebben, op deze manier vergroten we de kans op een succesvolle verplaatsing. De beheerlocaties moeten binnen een straal van 1500m van geschikt foerageergebied liggen. Heel Eemsdelta voldoet aan deze eis.

De afstanden van de beheerlocatie ten opzichte van de overlastlocatie en bebouwing zijn gebaseerd op gegevens uit 'Ervaringen met beheer gericht op co-existentie met roeken' (D. W. van Liere, 2007).

Met oog op de toekomst is het wenselijk dat de nieuwe locatie mee kan groeien met de roekenpopulatie, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van een groot areaal bos of de mogelijkheden voor het uitbreiden van het bestaande bos. Een optimale beheerlocatie welke duurzaam beheerd kan worden bevat (of is in de gelegenheid tot het aanplanten van) nestgelegenheid voor >500 broedparen. Om het beheerproces te vergemakkelijken geniet het de voorkeur dat de locatie in het bezit is van de gemeente, semioverheid of een natuurbeschermende organisatie.

Hoe kleiner de afstand van verplaatsing hoe groter de kans dat verhuizing van de kolonie succesvol is. Idealiter zou deze afstand niet meer bedragen dan 500m, dit is in Eemsdelta bijna nergens mogelijk. Dit betekent dat verjagen naar nieuwe locaties risicovol is door de grotere afstand; de kans dat de roeken zich elders in Eemsdelta vestigen is groot. Daarom zijn alle risicoboschages in kaart gebracht; deze boschages dienen gemonitord te worden en waar nodig, en mogelijk, worden maatregelen genomen om de roek te verjagen.

3.3.5. POTENTIËLE PASSIEVE BEHEERLOCATIES

Voor de passieve beheerlocaties zit het iets anders dan voor actieve beheerlocaties. Deze locaties zijn eveneens geschikt voor de komst van de roek, omdat ze een goed biotoop (de juiste soorten bomen en de juiste hoogte) hebben buiten de bebouwde kom. Echter voldoen ze niet aan alle belangrijke criteria. Bijvoorbeeld dat ze geen eigendom zijn van de gemeente, of lastig in te richten als actieve beheerlocatie.

Voor de passieve beheerlocaties die niet in eigendom zijn van de gemeente moet er overlegd worden met de eigenaar van het betreffende bosschage. Met het merendeel van de eigenaren van de geschikte bosschages is al contact opgenomen over dit gemeentelijk roekenbeheerplan. Aan ieder van deze eigenaren is gevraagd of zij de roek verwelkomen in hun bosschage en of zij het beheer eventueel op de komst van de roek willen afstemmen, zodat deze locaties ook daadwerkelijk als passieve beheerlocaties aangewezen kunnen worden. De eigenaren van deze passieve beheerlocaties zijn hiervan op de hoogte gebracht. Als de roeken onverhoopt niet welkom zijn in het bosschage is het aan de eigenaar van het bosschage om maatregelen te nemen zodat het bosschage minder aantrekkelijk wordt voor de roeken.

Op de volgende pagina's worden de profielen van de 2 passieve beheerlocaties uiteengezet.

UITWIERDERMAAR (P)

Afstand tot overlastlocatie	150 m
Afstand tot bebouwing (minimaal)	200 m
Oude of huidige broedlocatie	Nee
Duurzaam	Ja
Eigenaar	Natuurmonumenten
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Es, esdoorn, plataan, wilg en populier
Gem. boomhoogte	+/- 7 à 15 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevoerde takken in nok	Ja

Figuur 29: Passieve beheerlocatie Uitwierdermaar

BOSSCHAGE ZUIDER LOPSTERWEG LANGS SPOOR (Q BETREFT NIET GEMEENTELIJK DEEL)

Afstand tot overlastlocatie	500 m
Afstand tot bebouwing (minimaal)	40 m
Oude of huidige broedlocatie	Ja
Duurzaam	Ja
Eigenaren	Staatsbosbeheer, Rail Infratrust, Particulier en de Gemeente
Biotoopkwaliteit	
Boomsoorten	Elsen, essen en esdoorn
Gem. boomhoogte	+/- 7 à 12 meter
Halfopen landschap	Ja
Gevoerde takken in nok	Ja

Figuur 30: Beheerlocatie Zuider Lopsterweg, langs het spoor

3.3.6. RISICOLOCATIES

In principe vallen alle bomen; hoger dan 7 meter, met gevorkte takken hoog in de nok, binnen de afstand waar roeken in die bomen voor overlast kunnen zorgen, onder risicolocaties. Zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Het is niet gewenst dat de roek zich vestigt op die risicolocaties.

Ook buiten de bebouwde kom kunnen er hoge eiken en essen met gevorkte takken op grond van particulieren aanwezig zijn. Als deze particulieren niet zitten te wachten op de komst van de roek zullen deze bomen als risicobomen aangeduid worden. Er zal daarom door de gemeente goed worden gekeken waar de roek zich vestigt tijdens de verjagingsactiviteiten en of hij daar gewenst is en dus duurzaam beheerd kan worden. Dit moet net als op de overlastlocaties planmatig gebeuren (zie [hoofdstuk 4](#)).

AANHAAKMOGELIJKHEID ONTHEFFING VOOR PARTICULIEREN

Om mensen de mogelijkheid te geven om 'aan te haken' bij de gemeentelijke verjagingwerkzaamheden staat in [bijlage 2](#) een voorbeeld overeenkomst die een particulier met de gemeente aan kan gaan. Dit kan bijvoorbeeld nodig zijn wanneer een particulier een boom in de tuin waar een roek een nest wil beginnen ongeschikt wil maken voor de nestbouw. Via deze overeenkomst ontstaat een trapsgewijze verantwoordelijkheid die ervoor zorgt dat de voorwaarden uit de ontheffing nageleefd worden; zodat er ruimte is om snel te handelen en deze risicoboom, samen met bomen in de omgeving geen nieuwe overlastlocatie wordt. Zie [bijlage 2](#) voor de voorbeeldovereenkomst.

4. UITVOERING ROEKENBEHEER

Het project heeft een looptijd van vijf jaar. Als het project een succes is kan deze na vijf jaar worden omgezet naar bestendig beheer. Wanneer het project niet succesvol is gebleken en de inspanningen niet het gewenste resultaat opleveren, moet worden nagedacht over stappen om de roekenoverlast op een andere wijze alsnog te beperken.

In de [tabel 6](#) staat schematisch het nestgedrag van de roek weergegeven in combinatie met de wettelijke beschermende maatregelen. Het betreft een richtlijn. Met een goedgekeurd beheerplan kan hiervan (beperkt) worden afgeweken. Hierbij moet te allen tijde de situatie in het veld goed beoordeeld worden op de aanwezigheid van eieren, broedende roeken of afgebouwde nesten. Per jaar en per kolonie kan het starten van de nestbouw eerder of later beginnen, mede afhankelijk van een vroeg of laat voorjaar.

Tabel 6: Nestgedrag en bescherming van roeken (Kennisdocument roek), met een goedgekeurd beheerplan is hier beperkt van af te wijken

Periode waarin werkzaamheden al dan niet uitgevoerd kunnen worden in de omgeving van roekennesten												
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Activiteiten die de nestlocatie vernietigen												
Activiteiten die het nest verstoren of weghalen												
Activiteiten die alleen de habitat beïnvloeden												
Verplaatsen van nesten												
Gebruik leefgebied												
Gebruik nest als voortplantingsplaats												
Gebruik nest door roeken uit metakolonie en kolonies uit het buitenland												

Activiteit mag in principe wel worden uitgevoerd												
Activiteit kan mogelijk worden uitgevoerd												
Activiteit mag in principe niet worden uitgevoerd												

4.1 OVERLASTBESTRIJDING

De roekennesten op de overlastlocaties worden tussen 01 september en 31 januari verwijderd en deels verplaatst naar de actieve beheerlocaties (zie paragraaf 4.2 voor de maatregelen op actieve beheerlocaties). Hierbij worden, afhankelijk van de omvang van de bestaande overlast gevende kolonie, bij voorkeur minimaal 10 nesten per actieve beheerlocatie geplaatst. De nesten die niet worden verplaatst naar actieve beheerlocaties worden van overlastlocaties verwijderd en (deels) op de actieve beheerlocaties langs het bosschage gelegd. Roeken kunnen goed ruiken en de oude nesten bevatten geurstoffen waar de roeken weer op afkomen. Deze oude nesten kunnen daarnaast gebruikt worden als nieuw nestmateriaal.

In paragraaf 4.5 en 4.6 staan een stappenplan en planning weergegeven voor de werkzaamheden van de overlastbestrijding. Hieronder worden de stappen globaal uiteengezet ([tabel 7](#)).

Tabel 7: Planning verjaging roeken

Planning verjagingsactiviteiten	
Vorbereiding: September-Januari	Aanwijzen contactpersoon voor communicatie tussen verjagers, gemeente en coördinator (indien de coördinator wordt ingehuurd)
	Afstemmen werkzaamheden met verjagers, aannemers en klimmers
	Regelen van hoogwerker voor het verwijderen van nesten
	Regelen zaklampen en eventueel ander verjagingsmateriaal
	Instrueren van helpende bewoners
	Regelen overig materiaal
	Actieve beheerlocaties inrichten met nesten van overlastlocaties, kunstnesten en snoeiwerkzaamheden
	Ongeschikt maken van overlastlocaties
Communicatie: September-Januari	Werkzaamheden aankondigen en onderbouwen op website, krant, social media etc. voor informeren bewoners.
	Brief naar directe omwonenden van overlast en beheerlocaties.
	Een bijeenkomst organiseren voor omwonenden overlast- en beheerlocaties en bewoners in de omgeving van actieve beheerlocaties
Beschikbaar stellen: December-Januari	Juiste papieren en vergunningen voor de uitvoerders/verjagers
	Verjagingsformulieren voor verjagers gemeente t.b.v. dataverzameling voor evaluatie (noodzakelijk voor terugkoppeling aan de provincie)
	Verjagingsformulieren voor meewerkende bewoners voor evaluatie (noodzakelijk voor terugkoppeling aan de provincie)
Verjagen: Februari-April	Zaklampen, maar ook eventueel ander verjagingsmateriaal gebruiken zoals reflecterende materialen/hesjes, alarmgeluiden, waterspuiten, lichtflitsen en een valkenier
	Vooral effectief bij aanwezigheid roek, bijvoorbeeld bij verzamelen voor de nacht en in de ochtend. Naarmate het broedseizoen nadert de verjagingsfrequentie opvoeren
	Afspelen lokgeluiden op actieve beheerlocaties
	Handhaven op illegaal verjagen
Evalueren: Mei-November	Jaarlijks het verjagingsseizoen evalueren met bewoners en gemeente voor terugkoppeling aan provincie. Ook zal de verspreiding van de roeken en de aantallen gemonitord worden en deze cijfers worden dan ook naar de provincie gerapporteerd.
	Na afronding evaluatie opstellen voor provincie

4.4.1. VOORBEREIDING

Communicatie met bewoners, klimmers en verjagers

Na vaststelling van het beheerplan wordt er naar omwonenden (van overlast-, actieve- en passieve en tijdelijke beheerlocaties) gecommuniceerd. Hierbij worden de motivatie, de (mitigerende) maatregelen en de werkzaamheden besproken, zodat er een goed draagvlak gecreëerd wordt. Door de werkzaamheden te onderbouwen op de website van de gemeente en een brief te sturen naar omwonenden van overlastgebieden, kunnen belanghebbenden en geïnteresseerden geïnformeerd worden. Het organiseren van een informatiebijeenkomsten kan nuttig zijn om eventuele vragen weg te nemen over het project en de gekozen beheergebieden.

Daarnaast is het voor de risicolocaties nodig om de inwoners van Eemsdelta te informeren over de mogelijkheid om aan te sluiten bij het beheerplan, zoals staat uitgelegd in [paragraaf 3.3.6](#) op [bladzijde 52](#) en [bijlage 2](#).

Er worden afspraken gemaakt met klimmers en verjagers over de uitvoering. Middelen en gereedschap worden geïnventariseerd en in orde gebracht. Meehelpende bewoners krijgen instructie over verjagingsactiviteiten tijdens informatiebijeenkomsten. Op deze manier is voor iedereen duidelijk waar ze aan toe zijn. Bij de voorbereiding en de uitvoering is het van belang dat er een vast contactpersoon wordt aangewezen, de coördinator. Dit contactpersoon is zowel het aanspreekpunt voor de aangestelde verjager(s), de aannemers, als de inwoners van de gemeente.

Aantrekkelijk maken actieve beheerlocaties

Voor er met verjagen kan worden gestart, worden de actieve beheerlocaties aantrekkelijk gemaakt voor de roeken. Dit betekent dat bestaande nesten van overlastlocaties in bomen op actieve beheerlocaties worden geplaatst. Afhankelijk van de grootte van de actieve beheerlocatie is een minimum van 10 te plaatsen nesten wenselijk (liever 3 nesten per boom, in minimaal 10 bomen). In het geval dat er te weinig nesten zijn om te verplaatsen kan er gebruik worden gemaakt van kunstnesten (manden van riet of wilgentenen). Hiernaast wordt er geadviseerd om op de actieve beheerlocaties lokroepen af te spelen om de zoekende roeken aan te trekken.

Om te voorkomen dat de vogels tijdens de verjagingswerkzaamheden terugkeren op de oude nestlocaties, worden alle nesten verwijderd op de overlastlocaties. Het verwijderen en verplaatsen van nesten moet worden uitgevoerd in de laatste maanden van het jaar of januari, wanneer er nog geen blad aan de bomen zit en de nestbouw nog niet is begonnen. Er mag niet gestart worden met deze werkzaamheden als er geen ontheffing is.

Figuur 31: Bevestigen van bestaande nesten in bomen door middel van tie-wraps (Hortipoint)

De roeken beginnen vanaf februari met het bouwen van hun nesten, waarna de broedperiode tot in mei kan duren (zie [tabel 6](#)). Het is belangrijk dat de voorbereidingen (verwijderen van bestaande nesten en aantrekkelijk maken van de beheerlocaties) uiterlijk in januari afgerond zijn, zodat vanaf februari begonnen kan worden met het verjagen van terugkerende roeken en het tegenwerken van nieuwe nestbouw op de overlast- en risicolocaties.

4.4.2. VERJAGEN

De bestaande nesten worden vóór het broedseizoen verwijderd. Terugkerende roeken worden verjaagd van de locatie. Deze verjagingswerkzaamheden worden waar mogelijk uitgevoerd met behulp van burgerparticipatie. In de omgeving van de overlastlocaties hebben al veel inwoners kenbaar gemaakt te willen meehelpen tijdens de verjagingswerkzaamheden.

Het verjagen zal vooral met zaklampen met strobe-functie gebeuren. Uit vorige projecten blijkt dat het gebruik van zaklampen als meest effectieve methode wordt ervaren, binnen de kaders met betrekking tot dierenwelzijn opgesteld door de provincie. Het gebruik van de zaklamp op andere dieren is niet gewenst. De gemeente zal goed moeten communiceren naar verjagers, (de burgerparticipanten) en afspraken maken dat de verjagers alleen maar op de roek mogen schijnen tijdens de verjagingswerkzaamheden. Andere dieren, maar ook mensen mogen hier niet mee verstoord worden.

Het verjagen van roeken is het meest effectief bij aanwezigheid van de roek, vroeg in de ochtend of bij het verzamelen voor de nacht. Naarmate het broedseizoen nadert is het belangrijk dat de verjagingsintensiteit toeneemt en ook overdag actief verjaagd gaat worden. Het gaat hierbij om de activiteit 'nestbouw' direct te verstoren. Indien nodig zal een schema gemaakt worden voor de indeling van de verjagers wie wanneer en waar verjaagd. Goede communicatie met omwonenden draagt bij aan een effectieve verjaging. Zodra de zaklampen toch niet meer werken, bijvoorbeeld door gewinning, kan er gekozen worden om bijvoorbeeld geluidsinstallaties op te hangen of handmatig geluid te maken met bijvoorbeeld een megafoon of startpistool. Er zijn ook andere verjagingsmethodes toe te passen, zoals het ophangen van reflecterende materialen in de bomen van de overlastlocaties, het gebruik van waterstralen en het inzetten van een valkenier.

Roeken kunnen ondanks verjagingsactiviteiten er toch voor kiezen om nesten te bouwen op overlastlocaties. Deze nesten worden zo snel mogelijk verwijderd om te voorkomen dat ze hier eieren kunnen leggen. Om dit te voorkomen wordt er geadviseerd om bomen ongeschikt te maken voor nestbouw. Dit gebeurt door gevorkte takken weg te snoeien bij het verwijderen van de nesten. Dit zal vooral op de overlastlocaties gebeuren. Wanneer de roeken op de overlastlocaties worden ontmoedigd en op de beheerlocaties met rust worden gelaten, is de kans van slagen het grootst. Men zal zich hierbij echter wel moeten realiseren dat de locatie waar de roeken zich vestigen niet geheel is te sturen. Het is belangrijk dat er wekelijks gemonitord wordt of de roeken geen nesten bouwen in (solitaire) bomen elders in Eemsdelta. Om te voorkomen dat meerdere roeken zich in solitaire bomen in Eemsdelta gaan vestigen is het mogelijk om ook deze nesten te verwijderen. Het eerste jaar, en mogelijk ook het tweede jaar, zal een intensieve inspanning nodig zijn. De verwachting is dat, naarmate het verjagen vordert, de intensiteit van het verjagen af zal nemen.

Gelijktijdig met het verjagen op overlastlocaties wordt er geadviseerd om op de actieve beheerlocaties sociale geluiden van roeken worden afgespeeld om zwervende roeken aan te trekken. Zodra de roeken dan verjaagd worden zullen ze eerder de juiste kant op verplaatsen.

Nadrukkelijk wordt het verjagen van roeken plaatselijk gestaakt zodra er sprake is van een nest met eieren of een afgebouwd nest met een broedende roek (kan ook op de beheerlocaties zijn). Hierbij is een 'afgebouwd' nest een nest waar praktisch gezien niet meer doorheen gekeken kan worden. Een broedende roek is te herkennen aan de staartpunt die alleen nog buiten de rand van het nest te zien is. De maatregelen worden dan in een straal van 100m rondom de broedende roek gestaakt. Binnen een straal van 500m van de broedende roek mag alleen met visuele maatregelen verjaagd worden. Geluid mag niet meer worden gebruikt om overlast voor de broedende roek te voorkomen.

Door een regelmatige controle uit te voeren en actief te blijven verjagen, moet worden voorkomen dat de roeken kans krijgen om nieuwe nesten te bouwen en eieren te leggen. Op het moment dat er een ei wordt gevonden zullen de nesten niet meer worden verwijderd en zal het verjagen worden gestopt binnen bovenstaande stralen rondom de broedende roek.

Verjagingsactiviteiten bij overlastlocaties worden alleen in combinatie met lokactiviteiten in actieve beheerlocaties uitgevoerd. Het is voor omwonenden enkel toegestaan om verjagingsactiviteiten uit te voeren zoals overeengekomen in dit beheerplan. De activiteiten worden door of onder begeleiding van een ter zake kundige uitgevoerd.

ILLEGAAL VERJAGEN

Er zal gecontroleerd moeten worden op illegale verjagingsactiviteiten gedurende de uitvoering van dit roekenbeheerplan. Verjagen zonder ontheffing van de provincie Groningen is strafbaar; er staat een behoorlijke geldboete tegenover met daarnaast een aantekening op het strafblad. Illegaal verjagen bedreigt de roekenpopulatie in Eemsdelta en werkt het roekenbeheerplan tegen. Om zoveel mogelijk te voorkomen dat dit gebeurt wordt er gedurende het roekenbeheerplan extra gecontroleerd en gehandhaafd door gemeente Eemsdelta en Provincie Groningen. Dit zal ook gecommuniceerd worden naar de inwoners van gemeente Eemsdelta. Meewerken aan de verjaging onder begeleiding van de gemeente wordt aangemoedigd, verjagen op eigen initiatief wordt ontmoedigd.

4.5. DUURZAAM BEHEER

De aangewezen actieve beheerlocaties liggen op voldoende afstand van bebouwing en kunnen op termijn in Eemsdelta een grote broedkolonie van de roek huisvesten.

De actieve beheerlocaties worden in 2022/2023 (uiterlijk januari 2023) geschikt gemaakt voor de komst en het vestigen van roeken. Ook eventuele snoei- en kapwerkzaamheden worden uiterlijk in januari 2023 uitgevoerd.

Voordat er begonnen wordt met de werkzaamheden op actieve beheer- en overlastlocaties worden de voorgenomen plannen met omwonenden gedeeld. Op deze manier kunnen vragen voor het starten van de werkzaamheden worden beantwoord.

Tabel 8: Beheerlocaties met status en aanvullende maatregelen

Beheerlocaties	Status 2022/2023	Aanvullende maatregelen	Wanneer?
Van gemeente (A t/m O)	Actieve beheerlocatie	Snoeiwerkzaamheden geschikt maken bomen (<i>snoeien op veiligheid</i>)	November/ December
		Snoeiwerkzaamheden ongeschikt maken bomen rondom woningen (<i>gevorkte takken uit nok halen, nestplaats onklaar maken</i>)	November/ December
		Plaatsen (kunst) nesten	December/ Januari
Van andere eigenaar (Middelstum oprit provinciale weg, eigendom van provincie.)	Actieve beheerlocatie	Snoeiwerkzaamheden geschikt maken bomen (<i>snoeien op veiligheid</i>)	November/ December
		Snoeiwerkzaamheden ongeschikt maken bomen rondom woningen (<i>gevorkte takken uit nok halen, nestplaats onklaar maken</i>)	November/ December
		Plaatsen (kunst) nesten	December/ Januari
Van andere eigenaar (Wanneer van toepassing)	Passieve beheerlocatie	Geen werkzaamheden	N.V.T.

De beheerlocaties worden op duurzame wijze beheerd. Hiermee wordt bedoeld dat de locatie geschikt blijft voor de roek als nestlocatie met een goede biotoopkwaliteit. Het beheer is erop gericht om nu en in de toekomst voldoende geschikte nestbomen voor de roek op de beheerlocatie te realiseren. Dit betekent dat er gestreefd wordt niet te veel te dunnen in de bomen zodat er altijd voldoende levende bomen tussen de 10 en 20m staan.

Het tijdstip waarop het beheer van de bomen en beplantingen op de beheerlocaties wordt uitgevoerd moet altijd buiten de kwetsbare periode van de roek liggen, en buiten de voortplantingsperiode die duurt van februari tot en met juli. In langzaam groeiende boomsoorten mogen geen grote ingrepen worden gedaan. Het beheer van de locatie is gericht op de instandhouding van de broedkolonie.

Rondom de woningen bij de beheerlocaties worden de bomen ongeschikt gemaakt voor de komst van de roek. Zo kan overlast dichtbij omwonenden voorkomen worden.

Maatregelen beheerlocaties

De locaties hebben veel hoge bomen, vooral eiken, essen, populieren, elzen en esdoorns. De bomen rondom de woningen worden ongeschikt gemaakt en de overige bomen van het bosschage dienen juist geschikt gemaakt te worden door oude nesten daarop te hangen.

De nesten moeten op een goed zichtbare locatie in de bomen bevestigd worden. Om de prikkel tot verhuizing van de overlastlocaties naar de beheerlocaties te versterken worden de nesten ook opgehangen in de richting van de overlastlocatie.

Een interessante maatregel is het aantrekkelijk maken van de actieve beheerlocatie door middel van het afspelen van geluiden. Lokroepen van andere roeken kunnen de kans op verhuizing naar deze gebieden vergroten. Deze lokroepen moeten worden afgespeeld tijdens de verjagingswerkzaamheden.

4.6. MONITOREN

De noodzaak en intensiteit van verjagen wordt van jaar tot jaar bekeken. Dit hangt samen met de mate van succesvolle verjaging. Elk jaar wordt bijgehouden hoe intensief en op welke plaatsen verjaagd is en waar hoeveel nestbeginselen verwijderd zijn. Daarnaast wordt jaarlijks geteld hoeveel nesten en op welke locatie er in geheel Eemsdelta aanwezig zijn.

Jaarlijkse evaluatie

Gedurende de vijf jaar dat het project loopt is monitoren van meerdere gegevens belangrijk. Jaarlijks worden de meldingen en klachten over overlast van roeken genoteerd. Bijgehouden worden de inzet en de uren van de coördinator en vrijwilligers, de gebruikte verjagingsmethoden, de locaties waar is verjaagd en de aantallen roekennesten per beheerlocatie.

Gedurende de looptijd van het project wordt elk jaar tijdens het verjagingsseizoen de beweging van de roeken gemonitord en geëvalueerd;

- Is de overlast van roeken op overlastlocaties afgenomen?
- Kon de verjagingsintensiteit worden teruggebracht?
- Hebben roeken zich gevestigd op aangewezen beheerlocaties?
- Hoeveel (bezette) nesten bevinden zich nu op de overlast- en beheerlocaties?
- Zijn er roeken aangetroffen op niet-beheerlocaties?

Deze evaluatie, in combinatie met mogelijke vervolgstappen, wordt met de provincie en gemeente gedeeld. De gemeente kan vervolgens de voortgang presenteren op haar website, nieuwsbrief of lokale krant.

Daarnaast wordt ook intern het verjagingsproces geëvalueerd. Gedurende het verjagingsproces wordt er bijgehouden hoe de werkzaamheden verlopen. Hierbij wordt gekeken naar;

- Waren alle middelen aanwezig om de roekennesten goed te kunnen verplaatsen?
- Waren alle middelen aanwezig om de roekennesten goed te kunnen verwijderen?
- Waren alle middelen aanwezig om de roeken effectief te verjagen?
- Moet de intensiteit van verjagingsactiviteiten worden bijgesteld?
- Zijn de verjagingsmethodes efficiënt of moet er gekeken worden naar andere methodes?
- Hoe verliep de samenwerking met bewoners?
- Zijn er activiteiten die efficiënter uitgevoerd hadden kunnen worden?
- Zijn er nog voldoende geschikte nestbomen aanwezig?

Eindevaluatie

Na vijf jaar kan, op basis van de monitorgegevens, worden beoordeeld of het project is geslaagd of niet. Bij deze evaluatie van het project moeten de volgende vragen worden beantwoord:

- Is de mate van overlast door roeken weggenomen?
- Zijn de actieve beheerlocaties in orde of moeten hier nog werkzaamheden verricht worden met oog op instandhouding in de toekomst?
- Zijn de verjagingswerkzaamheden soepel verlopen en hoe beviel de methode?
- Zijn er vervolgstappen nodig om instandhouding en beheer te waarborgen?

Met behulp van de antwoorden kan worden beoordeeld of het project succesvol is en het beheer van de roeken voortgezet kan worden als bestendig beheer.

Wanneer het project niet succesvol is gebleken en de inspanningen niet het gewenste resultaat opleveren, zal worden bekeken of de overlast, op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en monitoring, op een andere manier kan worden beperkt.

De looptijd van het beheerplan is vijf jaar. Ook na het project is het jaarlijks blijven monitoren van het aantal nesten op de (beheer)locaties belangrijk om de ontwikkeling van de roekenpopulatie in gemeente Eemsdelta langdurig in kaart te brengen. Deze gegevens kunnen vervolgens gebruikt worden voor de onderbouwing van een eventueel nieuw roekenbeheerplan.

4.7. STAPPENPLAN

Onderstaand stappenplan is ontwikkeld om tot een adequaat roekenbeheer voor Eemsdelta te komen.

STAP 1: INVENTARISATIE (2019-2021)

Status : *uitgevoerd*

Om een verantwoord plan op te stellen met het gewenste beheer, worden gegevens (tellingen) van de roeken in de gemeente vanaf 2019 verzameld. Van de jaren hiervoor zijn helaas geen gegevens. Na het broedseizoen van 2021 worden de nesten opnieuw geïnventariseerd.

Regio	Locatie	Nesten 2019	Nesten 2020	Nesten 2021
Appingedam	Stadhouderslaan	138	189	219
	De Barrage en omgeving	5	31	5
	Kerk Tjamsweer	11	7	0
	Rusthof	-	20	0
	N 360 t.h.v De Barrage	-	-	5
	Park Ekenstein	58	73	120
	Hotel Ekenstein	0	71	65
	Parksingel	2	0	0
	Begraafplaats De Wierde	-	6	4
	Paasweide	-	-	22
	Vrijheidslaan	-	-	6
	N 360 t.h.v. Stadhouderslaan	2	0	23
Loppersum	Petruskerk	5	20	13
	Burgermeester van der Munnikstraat 16	9	-	-
	Bessentuin	1	-	-
	Delfstraat/Wijmersweg 53	3	3	34
	Molenweg (gemeentehuis)	-	2	8
	Kerkhof	5	15	1
Middelstum	Mentheda	15	15	20
	Concordiaplein	-	-	2
	Boerdamsterweg	-	-	2
Westeremden	Speeltuin bij de Rode Haan	-	-	12
	Molenweg 1	-	-	3
	Bredeweg 27	3	-	-
Stedum	Sportpark parkeerplaats	3	-	-
Delfzijl	Bierum (Hereweg 17)	-	3	0
	Wierdeweg	-	27	30
	Mondsteen	-	10	30
	Voetpad achter de Strekel	-	4	4
	Boerderij Farmsumerweg 59	-	-	27
	Jan Plenterstraat	-	-	22
	Totaal	260	496	677

STAP 2: WAARDEREN OVERLASTLOCATIES (2021)

Status 2021: *Uitgevoerd*

Om een goed beeld te krijgen van de huidige overlast is het noodzakelijk de overlast per locatie te waarderen. Er wordt vervolgens onderscheid gemaakt tussen een drietal gradaties van overlast waarop de te treffen maatregelen worden gebaseerd, te weten: ernstige overlast, matige overlast en weinig overlast. De mate van overlast wordt bepaald door het aantal klachten, de aard van de klachten op basis van overlastgradaties (zie paragraaf 3.2) en het aantal nesten. Ernstige overlast is wanneer er door meerdere omwonenden, méér dan 1 jaar geklaagd wordt en het aantal nesten in relatie tot de overlast substantieel is. Matige overlast is wanneer er door enkele omwonende geklaagd wordt en het aantal nesten in relatie tot de overlast substantieel is. Weinig overlast is wanneer er amper klachten binnenkomen over de broedlocatie.

Regio	Locatie ID	Locatie	Overlast 2021	Meldingen 2019	Meldingen 2020	Meldingen 2021
Appingedam	1	Stadhouderslaan	Ernstig	2		6
	2	De Barrage en omgeving	Ernstig		1	6
	3	Kerk Tjamsweer	Weinig			
	4	Rusthof	Geen			3
	5	N 360 t.h.v De Barrage	Ernstig		1	3
	6	Park Ekenstein	Ernstig			2
	7	Hotel Ekenstein	Ernstig			2
	8	Parksingel	Geen			1
	9	Begraafplaats De Wierde	Ernstig		1	3
	10	Paasweide	Ernstig		1	3
	11	Vrijheidslaan	Matig			2
	12	N 360 t.h.v. Stadhouderslaan	Ernstig			6
Loppersum	13	Petruskerk	Ernstig	1	2	2
	14	Burgermeester van der Munnikstraat 16	Geen			
	15	Bessentuin	Geen			
	16	Delfstraat/Wijmersweg 53	Ernstig			2
	17	Molenweg (gemeentehuis)	Matig			
	18	Kerkhof	Weinig	1	1	
Middelstum	19	Mentheda	Ernstig	1	1	
	20	Concordiaplein	Ernstig		1	
	21	Boerdamsterweg	Ernstig			2
Westeremden	22	Speeltuin bij de Rode Haan	Matig			1
	23	Molenweg 1	Weinig			
	24	Bredeweg 27	Geen	1		
Stedum	25	Sportpark parkeerplaats	Geen			
Delfzijl	26	Bierum (Hereweg 17)	Geen			
	27	Wierdeweg	Geen			
	28	Mondsteen	Ernstig		1	5
	29	Voetpad achter de Strekel	Ernstig			1
	30	Boerderij Farmsumerweg 59	Weinig			
	31	Jan Plenterstraat	Ernstig			1
				6	10	51

STAP 3: AANWIJZEN NIEUWE BEHEERLOCATIES (2021)

Status 2021: *Uitgevoerd*

In regio **Appingedam** zijn maar 2 geschikte beheerlocaties aanwezig: het bosschage bij Stilleweer en het bosschage langs het Eemskanaal. Helaas liggen deze beheerlocaties tussen de 1200 tot 1800 meter afstand van de overlastlocaties. Dat maakt een kansrijke verplaatsing erg lastig. Daarom moet er, wanneer mogelijk, een tijdelijke beheerlocatie aangewezen worden om deze overbrugging mogelijk te kunnen maken. Deze overbruggingslocatie, ook wel tijdelijke beheerlocatie, wordt de Olingermeeden. Dit is de enige geschikte tijdelijke beheerlocatie in heel Appingedam. Hier zullen de roeken voor 3 broedseizoenen worden verwelkomd om vervolgens verder te verhuizen naar de beheerlocaties; als alles volgens plan verloopt. Na de twee seizoenen overbrugging worden de roeken verjaagd van de Olingermeeden en verwelkomt op de beheerlocaties. Zie de kaart op bladzijde 25 voor het plan van Appingedam.

In **Delfzijl** worden de beheerlocaties: Bosschage Wierdeweg voormalig sportpark, bosschage bij het Tuikwerderrak, bosschage tussen de Zwet en het Damsterdiep en bosschage sportvelden Meedhuizen. Op alle drie de locaties zijn al roekenkolonies aanwezig en is nog genoeg ruimte om meer roeken te kunnen huizen zonder overlast te veroorzaken. Deze situatie is gunstig want de aanwezigheid van roeken maakt het aantrekken van andere roeken een stuk gemakkelijker.

Voor **Loppersum** zijn er 5 beheerlocaties.

Eén nabij Middelstum namelijk de oprit naar de N46 Eemshavenweg/Delleweg. De locatie ligt tussen de 2000 en 2500 meter van de overlastlocaties, dit maakt het een erg lastige klus om de roeken in één keer te verhuizen. Middelstum is wat dat betreft een uitdaging, omdat de enige echt geschikte hoge bomen in een straal van 2 à 3 km, de bomen zijn binnen de bebouwde kom van het dorp. Het Middelstummerbos en het bos rond de Huizingermaar zijn te laag om aantrekkelijk te zijn voor de roek. Wat een optie kan zijn is de roeken proberen te verhuizen naar de rand van het dorp; bij de begraafplaats en de bomensingel rond de voetbalvelden (+/- 600 meter van de overlastlocaties). Door de roeken hier naartoe te verhuizen zijn er minder woningen die overlast kunnen ondervinden. Maar dit lost het probleem niet voor 100% op. Eventueel kan het bosschage langs de N996 de Fraamklapsterweg nog een uitkomst bieden, deze bosschage ligt een kleine 800 meter van de overlastlocaties.

Nabij Westeremden is één geschikt bosschage voor de roeken, namelijk het viaduct over de N46 Eemshaven/Huizingerweg. Het ligt helaas erg ver van de overlastlocaties, namelijk tussen de 1800 en 2000 meter. Dit is eigenlijk hetzelfde verhaal als in Middelstum, de enige geschikte bomen die in de buurt zijn, dat zijn de bomen in het dorp waar ze helaas ook overlast veroorzaken. Voor Westeremden is geen uitwijkmogelijk, of de roeken moeten met rust gelaten worden op de plaats waar ze nu zitten, of de roeken worden verhuisd naar het bosschage bij het viaduct als de provincie hier akkoord mee gaat.

Er zijn twee mogelijke beheerlocaties in Loppersum namelijk het bosschage rondom de parkeerplaats van het sportpark in Loppersum en het bosschage langs het spoor aan de Zuider Lopsterweg. Beide locaties liggen binnen een straal van 700 meter van de overlastlocaties. Dit maakt de kans om de roeken te verhuizen naar deze locaties reëel. Er is voldoende ruimte op deze locaties om de kolonie van het dorp Loppersum op te vangen. Er moet nog worden uitgezocht van wie deze percelen zijn.

STAP 4: ONTHEFFINGSAANVRAAG PROVINCIE GRONINGEN (2021)

Status 2021: In uitvoering

Voordat de voorbereidingswerkzaamheden van start kunnen gaan, moet er een ontheffing zijn verleend voor voorbereiding en de verjaging van de roek. Deze zal in september aangevraagd worden. De Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen gaat de aanvraag inhoudelijk beoordelen en toetst het roekenbeheerplan aan de wettelijke eisen. De proceduretijd voor de behandeling van de aanvraag is 13 weken. Voorafgaand aan deze procedure is de aanvraag tijdens een vooroverleg met de provincie besproken. Dit kan de procedure aanzienlijk versnellen.

STAP 5: VOORBEREIDING OVERLASTBESTRIJDING (2022 - 2023)

Status 2021: nog uitvoeren

De voorbereidingen bestaan globaal uit het wegnemen van bestaande nesten op overlastlocaties, het aanbrengen van een gedeelte van deze nesten in bomen op actieve beheerlocaties. De rest van de oude nesten kunnen bij de actieve beheerlocaties gelegd worden als nestmateriaal. Ook zal er communicatie gevoerd worden met bewoners. Deze werkzaamheden staan beschreven in 3.3. Er wordt besloten welke methodes van verjagen toegepast zullen worden.

STAP 6: UITVOERING OVERLASTBESTRIJDING (2022 – 2026)

Status 2021: nog uitvoeren

Zodra er vanaf februari roeken arriveren kan er begonnen worden met het actief verjagen van de roek op de overlastlocaties, met als doel dat de roek zich hier niet opnieuw vestigt. Bij vestiging van de roek op niet-beheerlocaties zullen zij daar ook worden verjaagd, tenzij hier geen overlast kan worden veroorzaakt (bijvoorbeeld buiten de bebouwde kom). Het beheerplan heeft een looptijd van vijf jaar, waarbij verjaging van de roeken (buiten het broedseizoen) mogelijk is op basis van een goedgekeurd beheerplan door de provincie Groningen. Op illegale verjaging wordt gecontroleerd en gehandhaafd door provincie en gemeente.

STAP 7: JAARLIJKS MONITOREN (2022 EN VERDER)

Status 2021: nog uitvoeren

Alle verjaag- en lokactiviteiten worden gemonitord en geëvalueerd. Het is van belang om de maatregelen en de noodzakelijke inspanning (in aantal uren om kosten en inzet vrijwilligers in te schatten) van verjaging jaarlijks te monitoren en te kijken of de roek inderdaad wegblijft van overlastlocaties, maar ook om te inventariseren of ze niet elders voor overlast zorgen en of ze zich daadwerkelijk vestigen op de beheerlocaties. Op deze manier kunnen maatregelen of werkzaamheden tijdig worden bijgesteld; ook gedurende het project. Bij tegenvallende resultaten worden het beheer en de werkzaamheden aangepast op basis van het dan verkregen inzicht. In het uiterste geval wordt het project stopgezet, indien hier aanleiding toe is. Ook wordt de roekenpopulatie gemonitord in geheel Eemsdelta. De resultaten van de monitoring en de evaluatie zullen uiterlijk december na verjaging jaarlijks naar de provincie worden gecommuniceerd. Dit is een eis voor de ontheffing.

STAP 8: EVALUEREN OVERLASTBESTRIJDING (2027)

*Status 2021: **nog uitvoeren***

Na een periode van vijf verjagingsjaren zal een eindevaluatie van het project plaatsvinden. Dan zal worden gekeken of de overlast in Eemsdelta inderdaad is afgenomen, of de verjagingsinspanning minder is geworden en of de roeken zich op de beheerlocaties hebben gevestigd. Als het project een succes is gebleken, kan deze na vijf jaar worden omgezet naar bestendig beheer. Deze evaluatie zal worden gecommuniceerd naar de provincie.

STAP 9: INSTANDHOUDING POPULATIE (DOORLOPEND)

*Status 2021: **doorlopend***

Het streven is het verkrijgen van een stabiele roekenpopulatie die niet of nauwelijks overlast veroorzaakt. De gemeente ervaart bij de actuele populatie al veel overlast. De overlast mag in Eemsdelta niet verder toenemen. Het streven is daarom om de roeken te verdelen over enkele beheerlocaties waar de sub kolonies niet of nauwelijks overlast kunnen veroorzaken en ook in de toekomst een goed biotoop behouden.

4.8. PLANNING

De planning betreft een indicatie van werkzaamheden op basis van het stappenplan (paragraaf 4.7). Van de planning kan, in overleg met een expert of ecooloog, (beperkt) worden afgeweken.

Tabel 9: Globale planning van de te verwachten werkzaamheden (zie volgende pagina)

Jaar	Activiteit	Periode
2021	Verkrijgen ontheffing	November – december
	Akkoord college op beheerplan en financiering	November – december
	Communicatie omwonenden	Doorlopend
	Coördinatie roekenbeheer vastleggen	November – december
	Afstemming aanpak essentaksterfte	November – december
	Starten voorbereidingen uitvoering	November – december
2022	Communicatie omwonenden	Doorlopend
	Voorbereiding uitvoering roekbeheer	Januari - september
	Aantrekkelijk maken beheerlocaties	September – januari (kan eerder)
	Verplaatsen nesten naar beheerlocaties	September – januari 2023
	Ongeschikt maken overlastlocaties	September – januari 2023
2023	Communicatie omwonenden	Doorlopend
	Verjagen roeken op overlastlocaties	Januari - april
	Lokken op beheerlocaties	Januari – april
	Verplaatsen nesten naar beheerlocaties	September – januari 2024
	Ongeschikt maken overlastlocaties	September – januari 2024
	Handhaven op illegaal verjagen	Doorlopend
	Monitoring verspreiding	Doorlopend
2024	Communicatie met omwonenden	Doorlopend
	Verjagen roeken op overlastlocaties	Januari - april
	Lokken op beheerlocaties	Januari – april
	Verplaatsen nesten naar beheerlocaties	September – januari 2025
	Ongeschikt maken overlastlocaties	September – januari 2025
	Handhaven op illegaal verjagen	Doorlopend
	Monitoring verspreiding	Doorlopend
2025	Communicatie met omwonenden	Doorlopend
	Verjagen roeken op overlastlocaties	Januari - april
	Lokken op beheerlocaties	Januari – april
	Indien nodig: verplaatsen nesten naar beheerlocaties	September – januari 2026
	Ongeschikt maken overlastlocaties	September – januari 2026
	Handhaven op illegaal verjagen	Doorlopend
	Monitoring verspreiding	Doorlopend

2026	Communicatie met omwonenden	Doorlopend
	Verjagen roeken op overlastlocaties	Januari - april
	Lokken op beheerlocaties	Januari – april
	Indien nodig: Verplaatsen nesten naar beheerlocaties	September – januari 2027
	Ongeschikt maken overlastlocaties	September – januari 2027
	Handhaven op illegaal verjagen	Doorlopend
	Monitoring verspreiding	Doorlopend
2027	Communicatie met omwonenden	Doorlopend
	Verjagen roeken op overlastlocaties	Januari - april
	Lokken op beheerlocaties	Januari – april
	Verplaatsen nesten naar beheerlocaties	September – januari 2027
	Ongeschikt maken overlastlocaties	September – januari 2027
	Handhaven op illegaal verjagen	Doorlopend
	Monitoring verspreiding	Doorlopend
	Eindevaluatie roekenbeheer opstellen, obv ervaringen en monitoring afgelopen jaren	Vanaf april
	Project afsluiten/evalueren met omwonenden	Najaar 2027

Voorbereiding (2021)		Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Voorbereiding	Communicatie												
	Ontheffing												
	Besluitvorming in B&W en raad												
	Coördinatie vastleggen												
	Afstemming essentaksterfte												
	Start voorbereiding uitvoering												
Voorbereiding (2022)		Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Voorbereiding	Communicatie												
	Materieel op orde												
	Voorbereiden beheerlocaties												
	Verwijderen/ verplaatsen oude nesten op niet-beheerlocaties												
	Ongeschikt maken overlastlocaties												
Verjagingsjaar 1 (2023)		Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Voorbereiding	Communicatie												
	Materieel (evt. vervangen)												
	Voorbereiden actieve beheerlocaties												
	Verwijderen/ verplaatsen oude nesten op niet-beheerlocaties												
Verjagen	Verstoren en verwijderen nesten in aanbouw			*	*	*							
	Lokgeluiden actieve beheerlocaties afspelen			*	*	*							
Nazorg	Evalueren												

Verjagingsjaar 2 (2024)		Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Voorbereiding	Communicatie												
	Materieel (vervangen)												
	Voorbereiden actieve beheerlocaties												
	Verwijderen/verplaatsen oude nesten op niet-beheerlocaties												
Verjagen	Verstoren en verwijderen nesten in aanbouw			*	*	*							
	Lokgeluiden actieve beheerlocaties afspelen			*	*	*							
Nazorg	Evalueren												

Verjagingsjaar 3 (2025)		Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Voorbereiding	Communicatie												
Verjagen	Verstoren en verwijderen nesten in aanbouw			*	*	*							
	Lokgeluiden actieve beheerlocaties			*	*	*							
Nazorg	Evalueren en eventueel verlengen of omvormen naar bestendig beheer												

Verjagingsjaar 4 (2026)		Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Voorbereiding	Communicatie												
Verjagen	Verstoren en verwijderen nesten in aanbouw			*	*	*							
	Lokgeluiden actieve beheerlocaties			*	*	*							
Nazorg	Evalueren en eventueel verlengen of omvormen naar bestendig beheer												
Verjagingsjaar 5 (2027)		Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Voorbereiding	Communicatie												
Verjagen	Verstoren en verwijderen nesten			*	*	*							
	Lokgeluiden actieve beheerlocaties afspelen			*	*	*							
	Laatste monitoring												
Nazorg	Evalueren en eventueel verlengen of omvormen naar bestendig beheer												
	Project evalueren/afsluiten met bewoners												

* het stoppen met verstoren en verjagen is afhankelijk van het aantreffen van het eerste ei. Dit verschilt per jaar

Gedurende het jaar 2027 zal gekeken moeten worden naar eventuele verlenging van de ontheffing en eventuele herziening en verlenging van het beheerplan om wederkerende overlast te voorkomen. Dit op basis van de jaarlijkse monitoring en evaluatie.

4.9. COÖRDINATIE EN COMMUNICATIE

Bij de voorbereiding en de uitvoering van de te ondernemen stappen is het belangrijk dat er een vast contactpersoon (coördinator) wordt aangewezen. Deze contactpersoon is het aanspreekpunt voor de aangestelde verjager(s) en de bewoners van de gemeente. Hij/zij zal alle coördinatie op zich nemen zoals:

- Het aansturen van de communicatie naar buiten;
- Het werven van vrijwilligers voor de burgerparticipatie;
- Het organiseren van informatiebijeenkomsten voor omwonenden en verjagers
- Het aansturen van aannemers, klimmers en groenwerkers voor het geschikt en ongeschikt maken van de beheer- en overlastlocaties;
- De coördinatie van de verjagingswerkzaamheden en de monitoring;
- In de gaten houden van illegale verjagingsactiviteiten en informeren van de handhaving;
- Het realiseren van de lokgeluiden op de actieve beheerlocaties;
- De evaluatie van het verjagingsproces en de werkzaamheden;
- Terugkoppeling tussen- en eindnotitie aan provincie Groningen;
- Eventuele communicatie met derden en omwonenden.

In de lokale krant, social media, per brief en op de gemeentelijke website worden direct omwonenden en andere bewoners geïnformeerd over het beheerplan. Daarnaast zal voor de aanvang van de werkzaamheden rond het roekenbeheerplan een voorlichtingsbijeenkomst over de te nemen maatregelen gehouden worden. Dit zolang de maatregelen in het kader van het coronavirus dit toelaten. De voorgenomen maatregelen worden tijdig gepubliceerd.

Door regelmatig verslag te doen van de werkzaamheden en informatie te verspreiden worden bewoners op de hoogte gehouden van het verloop van het roekenbeheer in Eemsdelta.

Na elk verjagingsseizoen zal een tussenstand opgemaakt worden en evaluatie gecommuniceerd worden met de gemeente en de provincie.

BRONVERMELDING

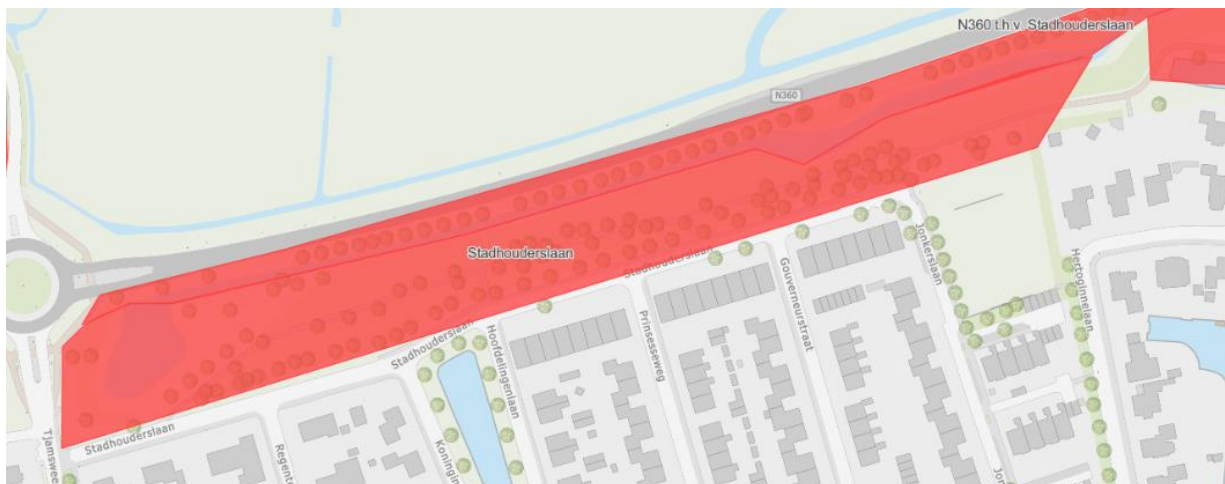
- Bakker, B. (2019). *Roekenbeschermingsplan gemeente Westerwolde*. Westerwolde: Gemeente Westerwolde.
- BLJ12. (2017). *Kennisdocument Roek*. Utrecht: BLJ12.
- Booking.com. (2021). *Hotel Landgoed Ekenstein*. Opgeroepen op 05 28, 2021, van booking.com: <https://www.booking.com/hotel/nl/landgoed-ekenstein.nl.html>
- Cock, M. (2021, 05 12). Inventarisatie roeken overlast en beheerlocaties. (J. v. Pol, Interviewer) Appingedam, Gemeente Eemsdelta: Witteveen groenprojecten en Advies.
- D. W. van Liere. (2007). *Ervaringen met beheer gericht op co-existentie met roeken*. Assen: CABWIM.
- Eelerwoude. (2019). *Roekenbeheerplan, vieroverlastlocaties gemeente Groningen*. Groningen: Gemeente Groningen.
- Gemeente Eemsdelta. (2021, 05 18). Inventarisatie roekennesten 2019-2021 (regio's Appingedam en Loppersum). Eemsdelta, Groningen.
- Google Maps. (2021). *N360 Appingedam*. Opgeroepen op 05 28, 2021, van Google Maps: <https://www.google.com/maps/@53.3209467,6.806981,3a,75y,163.71h,90.86t/data=!3m6!1e1!3m4!1sVnSc7Qvr-foo6CvvtgkUBg!2eo!7i16384!8i8192>
- Hortipoint. (sd). Roekennesten verplaatsen. *Roekennesten verplaatsen*. Hortipoint.
- natuuradvies, D. (2017). *Roekenbeheerplan Gemeente Midden-Groningen*. Veenhuizen: Gemeente Midden Groningen.
- SOVON. (2021, 5 17). *Roek: Verspreiding en aantalsontwikkeling*. Opgehaald van sovon.nl: <http://s1.sovon.nl/soorten.asp?euring=15630>
- Vogelvisie. (2020, 3 27). *Roek*. Opgehaald van vogelvisie.nl: <https://www.vogelvisie.nl/soort/roek.php>
- Werf, A. v. (2018). *Roekenbeheer gemeente Winsum 2018*. Winsum: Gemeente Winsum.
- Wiesvink. (sd). *Roek in vlucht*. Vroege vogels.

BIJLAGE 1: LOCATIEPORTFOLIO

In deze bijlage staat een voorbeeld van een locatiepaspoort voor in de veldcomputer of toughpad. Er wordt geadviseerd om informatie over de roeken als geo-informatie op te slaan (nieuw project aanmaken in de veldcomputer). Op deze manier kan alle informatie accuraat en gemakkelijk bijgehouden worden in een GIS-laag. In het voorbeeld op de [volgende pagina](#) wordt een suggestie gedaan aan parameters waarvan het wenselijk is deze bij te houden met betrekking tot het (roeken)beheer.

STADHOUDERSLAAN

Plattegrond

Foto's

Historie

Jaartal	N Meldingen	N Nesten
2019		
2020		
2021		

Opmerkingen

Locatietype	Overlastlocatie
Overlast gradatie	Ernstig: geluid en hygiëne

Gelinkt aan	Beheerlocatie
Afstand tot	... meter
Obstakels	Te groot om nu te verjagen

BIJLAGE 2: VOORBEELDOVEREENKOMST AANHAAKMOGELIJKHEID PARTICULIEREN

In deze bijlage staat een voorbeeldovereenkomst zodat particulieren aan kunnen haken bij de gemeentelijke ontheffing. Deze overeenkomst is ervoor bedoeld dat de voorwaarden uit de ontheffing geborgd worden maar dat er tegelijkertijd ook op particuliere gronden snel actie kan worden ondernomen zodat er geen nieuwe overlastlocaties ontstaan.

OVEREENKOMST AANHAKEN BIJ ONTHEFFING VOOR ROEKENBEHEERPLAN EEMSDDELTA

De ondergetekenden:

1. De **gemeente Eemsdelta**, gevestigd aan het Johan van den Kornputplein 10, te Delfzijl, te dezen krachtens volmacht vertegenwoordigd door ..., in hoedanigheid als ..., hierna te noemen "**de gemeente**" en;
2. De heer/mevrouw ..., wonende aan ... te ..., hierna te noemen "**de gebruiker**",

Nemen het volgende in aanmerking:

- a. De gemeente is de houder van de ontheffing op de Wet natuurbescherming inzake het Roekenbeheerplan Eemsdelta. Het roekenbeheerplan wordt uitgevoerd volgens de voorwaarden die de Provincie Groningen opgesteld heeft in deze ontheffing. Het roekenbeheerplan bestaat uit een pakket aan maatregelen met als doelen:
 - De instandhouding van de roekenkolonie binnen de gemeente Eemsdelta
 - De ernstige overlast die de roeken veroorzaken bij de inwoners van gemeente Eemsdelta verminderen
- b. De gebruiker wenst aan te haken bij één of meerdere maatregelen uit het Roekenbeheerplan Eemsdelta, te weten:
 - ...
 - ...
- c. Partijen wensen de trapsgewijze verantwoordelijkheid waaronder de gebruiker aanhaakt bij de naleving van de voorwaarden uit de ontheffing, vast te leggen.

De gemeente en de gebruiker hebben het volgende met elkaar afgesproken:

1. De gebruiker mag aansluiten bij de gemeentelijke ontheffing aangaande artikel 3.3, lid 1 en 4, van de Wet natuurbescherming (Wnb) ten aanzien van roek (*Corvus frugilegus*). Het verbod op opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren (artikel 3.1, lid 2, Wnb), mag verbroken worden door de gebruiker onder de volgende voorwaarden die de provincie gesteld heeft bij het verlenen van ontheffing aan de gemeente:
 - ...
 - ...
2. In het geval dat de gebruiker zich niet aan de voorwaarden uit de ontheffing houdt, zoals in deze overeenkomst is afgesproken, dan is de gebruiker aansprakelijk. Het breken van de verbodsbepaling wanneer; er geen ontheffing is of wanneer de voorwaarden uit de ontheffing via de trapsgewijze verantwoordelijkheid uit deze overeenkomst niet nageleefd worden, is strafbaar. Er wordt gehandhaafd door de gemeente Eemsdelta en de Provincie Groningen tijdens de uitvoering van het roekenbeheerplan om instandhouding van de roek als soort te kunnen borgen.
3. Voor vragen of overleg gedurende de looptijd van de overeenkomst is ... contactpersoon.
U kunt contact met hem/haar opnemen per telefoon ... of per e-mail ...

Delfzijl, ...-...-20..

..., ...-...-20..

Gemeente,

Gebruiker,

Gemeente Eemsdelta,

de heer/mevrouw,

...,

...,

BIJLAGE 3: LOCATIEBEZOEK

Alle overlastlocaties en beheerlocaties uit dit roekenbeheerplan zijn bezocht op woensdag 12 mei 2021.

Het weer:

Licht bewolkt maar overwegend zonnig. Temperatuur rond de 18 graden met een wind uit het zuidwesten, windkracht 4.

